

ГАЗОВІ ПЕРЕГОВОРИ та україно-російські відносини

**Соціологічна група "Рейтинг"
жовтень – 2011**

Методологія

Аудиторія дослідження:

населення України віком від 18 років і старші

Вибіркова сукупність:

2000 респондентів

Метод дослідження:

особисте формалізоване інтерв'ю згідно з опитувальником (face to face)

Помилка репрезентативності дослідження (з ймовірністю 0,95):

*для значень близьких до 50% похибка становить **не більше 2,2%**, для значень близьких до 30% - не більше 2%, для значень близьких до 10% - не більше 1,3%, для значень близьких до 5% - не більше 1%*

Терміни проведення дослідження:

17 – 27 вересня 2011 р.

Розподіл областей:

Захід	<i>Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Рівненська, Тернопільська, Чернівецька</i>
Центр	<i>Вінницька, Кіровоградська, Полтавська, Хмельницька, Черкаська</i>
Північ	<i>м. Київ, Київська, Житомирська, Сумська, Чернігівська</i>
Південь	<i>АР Крим, Одеська, Херсонська, Миколаївська, м. Севастополь</i>
Схід	<i>Дніпропетровська, Запорізька, Харківська</i>
Донбас	<i>Донецька, Луганська</i>

Резюме

Згідно з результатами дослідження, проведеного Соціологічною групою «Рейтинг» наприкінці вересня 2011 року, **27% опитаних українців оцінили стосунки України та Росії як теплі** (у т.ч. 5% – дружні, 12% – добросусідські, 10% – доволі теплі), водночас **46% – як прохолодні** (у т.ч. 23% – прохолодні, 21% – напружені, 2% – ворожі).

Крім того, 20% опитаних українців оцінили стосунки України та Росії як нейтральні, 7% – не визначились з відповіддю.

Найкраще оцінюють стосунки України та Росії на Півдні нашої держави (40% – як теплі), найгірше – на Донбасі, Заході і Сході (22%).

Разом з тим, в газових питаннях лише 5% опитаних українців оцінили стосунки України та Росії як теплі (у т.ч. 1% – дружні, 2% – добросусідські, 2% – доволі теплі), водночас 76% – як прохолодні та, передусім, напружені (у т.ч. 26% – прохолодні, 43% – напружені, 7% – ворожі).

Крім того, 12% опитаних українців оцінили стосунки України та Росії в газових питаннях як нейтральні, 9% – не визначились з відповіддю.

Таким чином, **на думку українців стосунки двох сусідніх держав більше прохолодні, ніж теплі, а у газовій сфері вони взагалі напружені, а навіть подекуди і ворожі.**

Варто зазначити, що практично **аналогічно оцінюють україно-російські стосунки і росіяни, хоча вони і дещо м'якші у своїх судженнях.**

Так, згідно з результатами дослідження, проведеного Левада Центр в серпні 2011 року, 28% росіян оцінили стосунки України та Росії як теплі (у т.ч. 5% – дружні, 11% – добросусідські, 12% – доволі теплі), водночас лише 39% – як прохолодні (у т.ч. 26% – прохолодні, 11% – напружені, 2% – ворожі).

Крім того, 27% опитаних росіян оцінили стосунки України та Росії як нейтральні, 7% – не визначились з відповіддю.

Згідно з результатами інших досліджень Левада Центр, наразі росіяни оцінюють стосунки України та Росії краще, ніж у 2006–2007 роках, проте гірше, ніж у 2003 та значно гірше, ніж у 1999–2000 роках. Тоді близько 50% росіян оцінювали їх як теплі, а зараз – лише 28%.

56% опитаних українців підтримують підписання Угоди про Зону вільної торгівлі з Євросоюзом, не підтримують – 26%, не визначились – 18%.

Серед найбільших прихильників підписання Угоди про Зону вільної торгівлі з ЄС мешканці Півночі, Заходу і знову Сходу, прихильники Свободи, Фронту змін, Батьківщини та партії УДАР.

Одночасно **53% опитаних українців підтримують вступ України до Митного союзу з Росією, Білоруссю та Казахстаном, не підтримують – 28%, не визначились – 19%.**

Серед найбільших прихильників Митного союзу мешканці Сходу, Донбасу і Півдня, прихильники КПУ і Партії регіонів.

Таким чином, щонайменше **30% українців одночасно підтримують** і вступ України до Митного союзу і підписання Угоди про Зону вільної торгівлі з Євросоюзом, зокрема найбільше на Півночі і Сході (40%).

Є і такі, які одночасно не підтримують ані вступ України до Митного союзу, ані підписання Угоди про Зону вільної торгівлі з Євросоюзом, таких – 4%, зокрема найбільше в Центрі (9%).

Враховуючи такі особливості відповідей серед українців, респондентам було задане пряме запитання. Отже на думку опитаних, **для України підписання Угоди про Зону вільної торгівлі з Євросоюзом більш вигідне (39%), ніж вступ до Митного союзу з Росією, Білоруссю та Казахстаном (34%).** 27% – не змогли визначитися.

Резюме

В результаті Захід, Північ і Центр України більше підтримують Угоду з Євросоюзом. Донбас, Південь і Схід – вступ до Митного союзу. Хоча як серед прихильників Батьківщини 14% підтримують вступ до Митного союзу, так і серед комуністів знайшлися 14% прихильників Угоди з Євросоюзом. Так само 27% прихильників Партії регіонів підтримали Угоду з Євросоюзом, як і 22% прихильників Фронту змін – вступ до Митного союзу.

Чим молодше респонденти, тим більше серед них прихильників підписання Угоди про Зону вільної торгівлі з Євросоюзом (від 47% у віці 18–29 років до 27% – серед пенсіонерів). Відповідно чим старші респонденти, тим більше вони за Митний союз (від 43% серед пенсіонерів до 27% – серед молоді).

ГАЗОВІ ПИТАННЯ

Переважає більшість опитаних українців (60%) вважають, що **Україна платить Росії за газ по ціні, вище ринкової і яка є завищеною**. Лише 13% вважають, що ціна є ринковою і 1% – нижче ринкової. 26% не змогли визначитися з даного питання, при цьому більшість з них мешканці Донбасу і Сходу.

Понад половина опитаних у всіх регіонах (найбільше на Півночі) вважають ціну на газ для України завищеною.

Навіть на Півдні 48% притримуються цієї думки, хоча чверть опитаних (вдвічі більше, ніж у решті регіонах) все таки переконані, що ціна на газ для України є ринковою і 3% – нижче ринкової.

Відповідно переважна більшість (70%) вважають, що **Україна повинна домогтися зниження ціни на газ**.

При цьому більшість (53%) переконана, що потрібно домогтися зниження ціни на газ **без будь-яких поступок зі сторони України**.

Лише 9% вважають, що потрібно домогтися зниження ціни на газ в обмін на продаж Росії української газотранспортної системи, 5% – в обмін на злиття українського Нафтогазу та російського Газпрому, 3% – в обмін на вступ України до Митного союзу з Росією, Білоруссю та Казахстаном.

Разом з тим 7% опитаних вважають, що не потрібно нічого не вимагати – Україна повинна виконувати десятирічний контракт, підписаний з Росією у 2009 році. Зокрема, так вважає кожен п'ятий мешканець Півдня, кожен десятий прихильник Партії регіонів та КПУ.

Ще 23% – не визначились з даного питання.

Попри таку впевненість громадян щодо необхідності зниження ціни на газ і виправданості таких дій, позиції нашої держави в переговорах з Росією вони бачать як надто слабкі.

Так, 60% опитаних вважають, що **позиції Росії у переговорах з газових питань виглядають наразі сильнішими**, 17% – цілком рівними і лише 6% думають, що позиції України є сильнішими. 18% – не визначились з даного питання.

Цікаво, що найсильнішими позиції Росії бачать на Півночі – саме там, де найбільше нарікають на завищені ціни на газ для України.

Відповідно **лише 26% опитаних українців вірять в те, що Україна зможе найближчим часом переконати Росію знизити ціну на газ**, 53% – не вірять. 21% – не визначились.

Найвища віра в те, що Україна зможе найближчим часом переконати Росію знизити ціну на газ серед прихильників Партії регіонів (41% – вірять, 37% – не вірять). Хоча в цілому і на Заході, і на Донбасі однаково мало вірять в успішні переговори (27%) і однаково більше не вірять (47%).

Резюме

У випадку, якщо Росія відмовиться знижувати ціну на газ, Україна, на думку 44% опитаних, повинна **розробляти власні поклади газу, у т.ч. сланцевого**, 37% – **шукати інших постачальників газу**, 32% – **перейти на альтернативні види енергії**, 31% – **підвищити ціну на транзит російського газу в Європу**.

Дещо менше опитаних вважають, що Україна повинна стимулювати економне енергоспоживання промисловими споживачами (26%) і населенням (21%), збільшити орендну плату за перебування РФ в Криму (23%), залучити до переговорів Європу (20%), скоротити термін перебування російського флоту в Криму (15%), скасувати газову угоду з Росією у міжнародних судах (12%).

Також існують думки обмежити ввезення російських товарів в Україну (9%), відмовитися від надання російській мові статусу державної (7%), активізувати співробітництво з НАТО (5%), оголосити про вихід зі складу СНД (4%), інше (2%).

Важливо, що якщо в результаті переговорів ціна на російський газ буде знижена **до 48% українців можуть покращити своє ставлення до керівництва Росії, а 51% – до керівництва України**. При цьому це декларують практично в усіх регіонах однаково.

Разом з тим, якщо в результаті переговорів ціна на російський газ зросте, **до 44% українців можуть погіршити своє ставлення до керівництва Росії і 48% – до керівництва України**. При цьому у мешканців Сходу і Донбасу ставлення до керівництва України може погіршитися значно більше, ніж до керівництва Росії.

Природно, що **українці покладають більшу політичну відповідальність за газові переговори саме на керівництво власної країни**.

Цікаво, що не більше 60% українців знайомі з заявою Президента України В.Януковича від 3 вересня 2011 в Душанбе:

«Будь-який тиск в газових переговорах з Росією є принизливий. І ми не дозволимо, щоб так з нами говорили... спочатку загнали нас у кут - потім почали диктувати умови. Це принижує сьогодні державу, і я не можу цього допустити».

При цьому лише 14% – добре поінформовані, 21% – знають про це в загальних рисах, 22% – щось чули, але зовсім мало.

Водночас майже 40% – взагалі нічого не чули про це. Найбільше поінформовані на Півночі, Сході і Заході України.

60% опитаним (з тих, хто щось чув про цю заяву) сподобалась ця заява В.Януковича і лише 22% – не сподобалась. Найбільше заява Президента сподобалась на Заході, найменше – на Півдні. Чи не вперше заява В.Януковича майже однаково сподобалась як прихильникам Партії регіонів, так і Свободи.

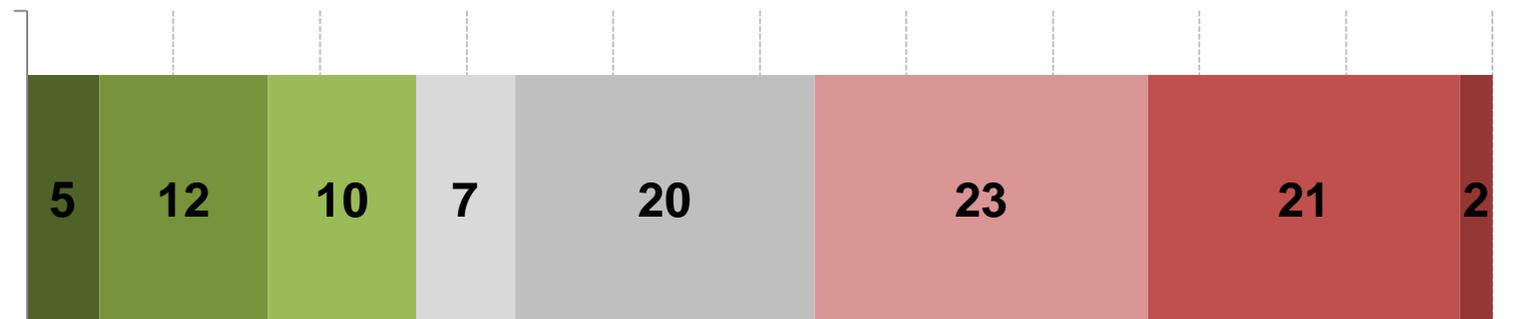
Разом з тим, після такої заяви більшість (63%) не змінили свого ставлення до Президента України, водночас 17% – покращили своє ставлення і лише 8% – погіршили. Найбільше покращили своє ставлення до В.Януковича прихильники Партії регіонів, майже вдвічі менше – УДАРу, КПУ, Фронту змін. І хоча 70% прихильникам Свободи і половині прихильникам Батьківщини заява В.Януковича сподобалась, жоден з них в результаті не покращив свого ставлення до Президента.

Оцінки україно-російських відносин

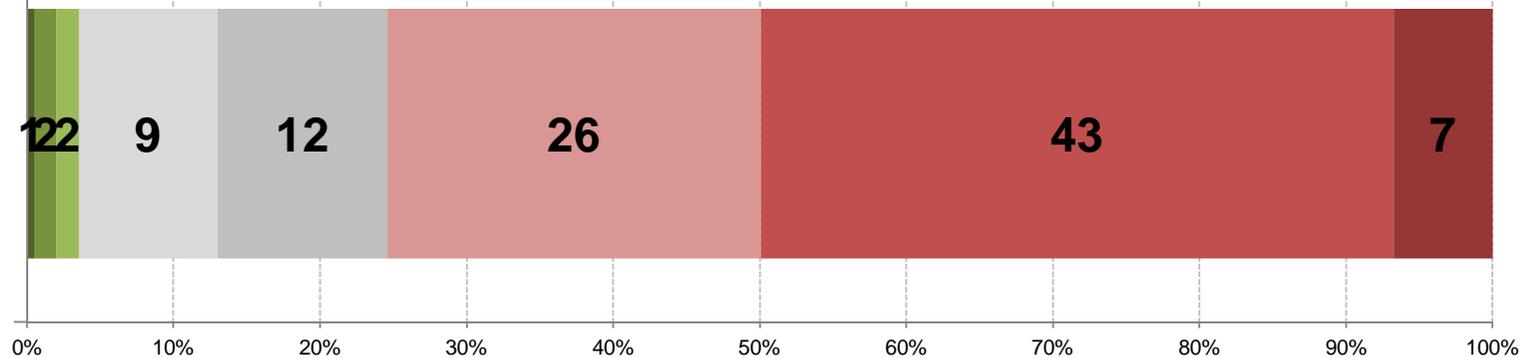
■ Стан україно-російських відносин

■ Дружні ■ Добросусідські ■ Доволі теплі ■ Важко відповісти ■ Нейтральні ■ Прохолодні ■ Напружені ■ Ворожі

Як би Ви зараз оцінили стосунки України та Росії в цілому?

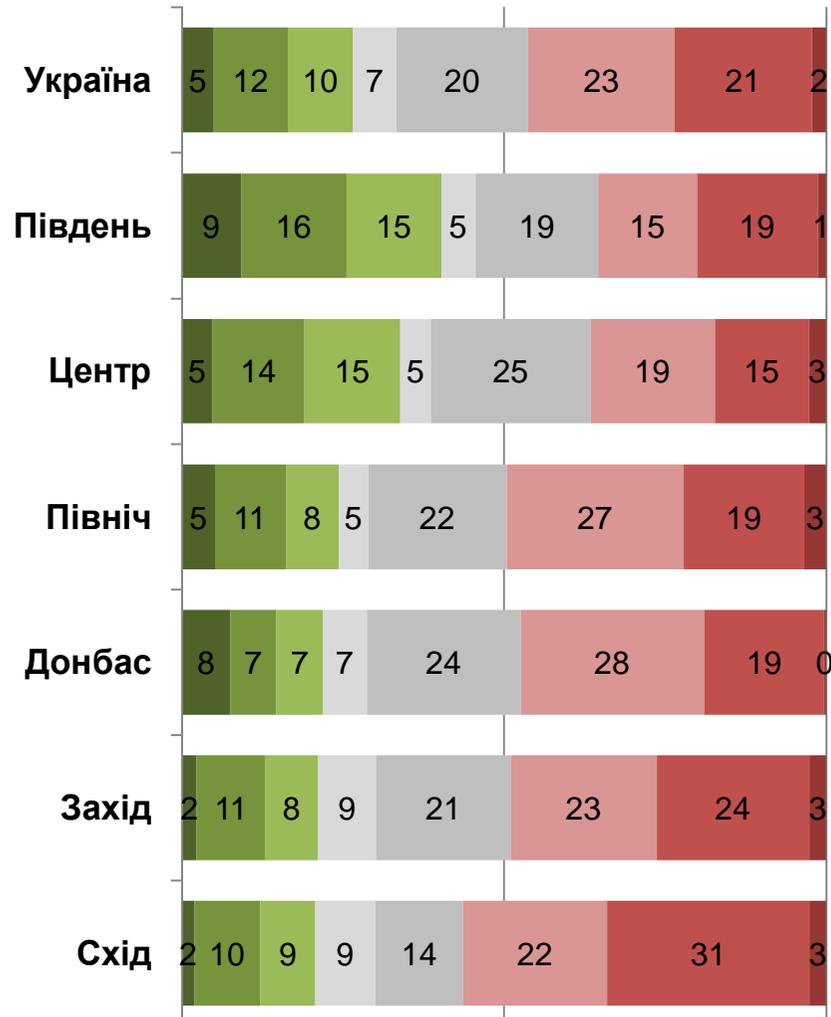
Як би Ви зараз оцінили стосунки України та Росії в газових питаннях?

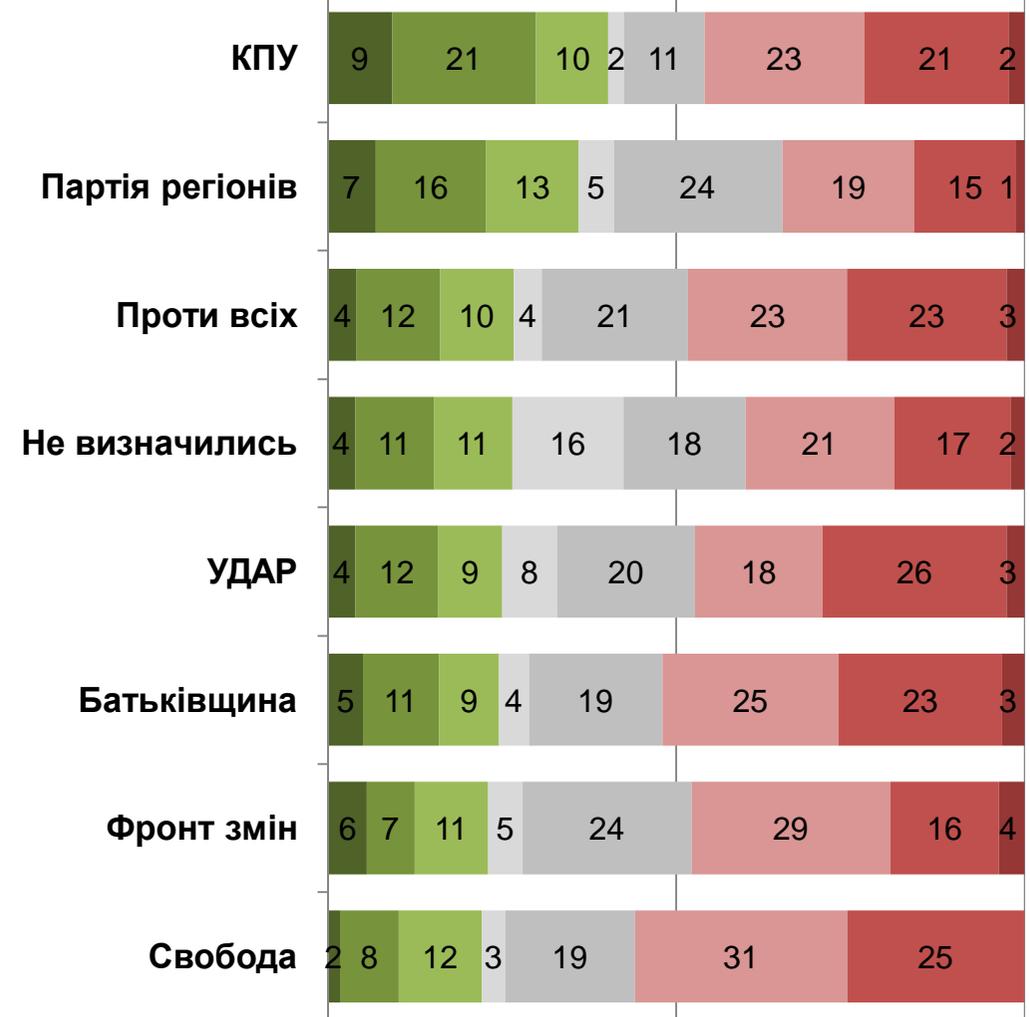
Стан україно-російських відносин в цілому

■ Дружні
 ■ Добросусідські
 ■ Доволі теплі
 ■ Важко відповісти
 ■ Нейтральні
 ■ Прохолодні
 ■ Напружені
 ■ Ворожі

Регіони

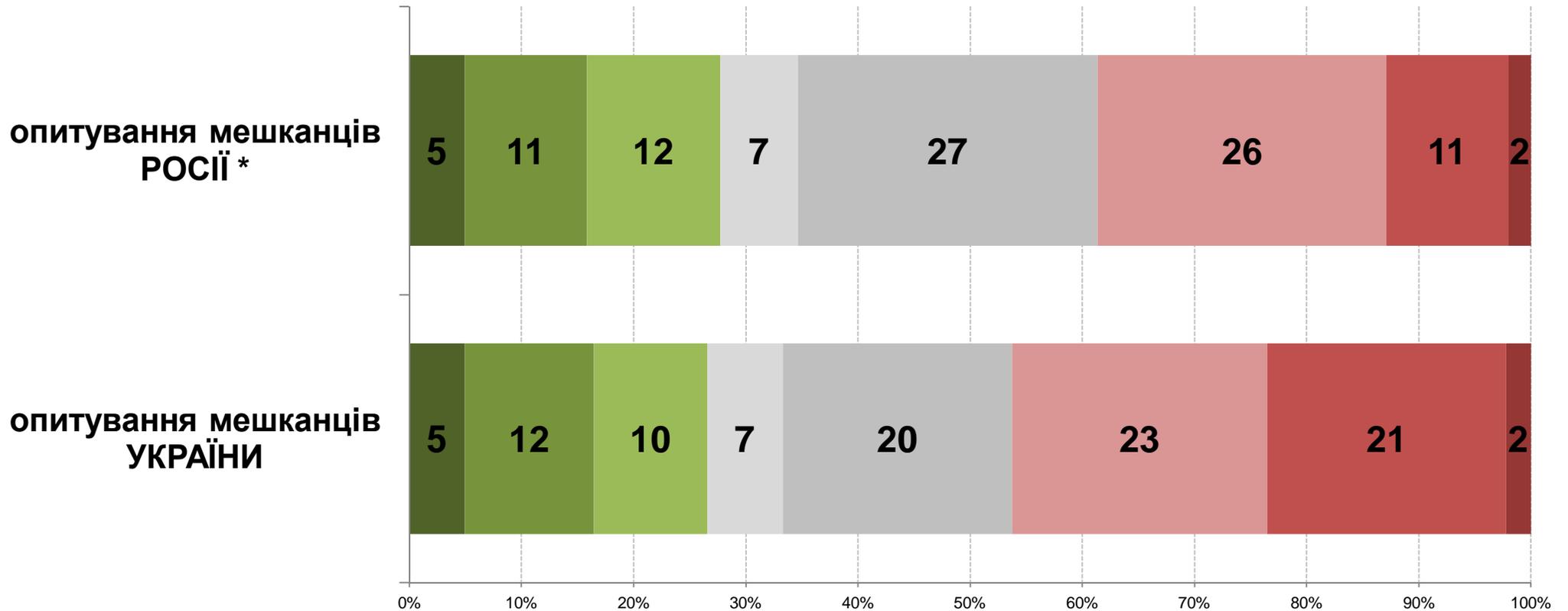

Політичні симпатії

■ Стан відносин двох сусідніх держав очима українців та росіян

■ Дружні ■ Добросусідські ■ Доволі теплі ■ Важко відповісти ■ Нейтральні ■ Прохолодні ■ Напружені ■ Ворожі

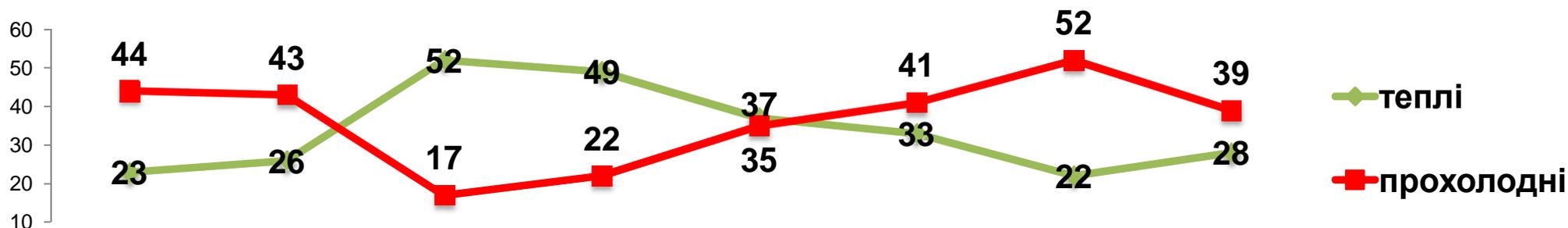
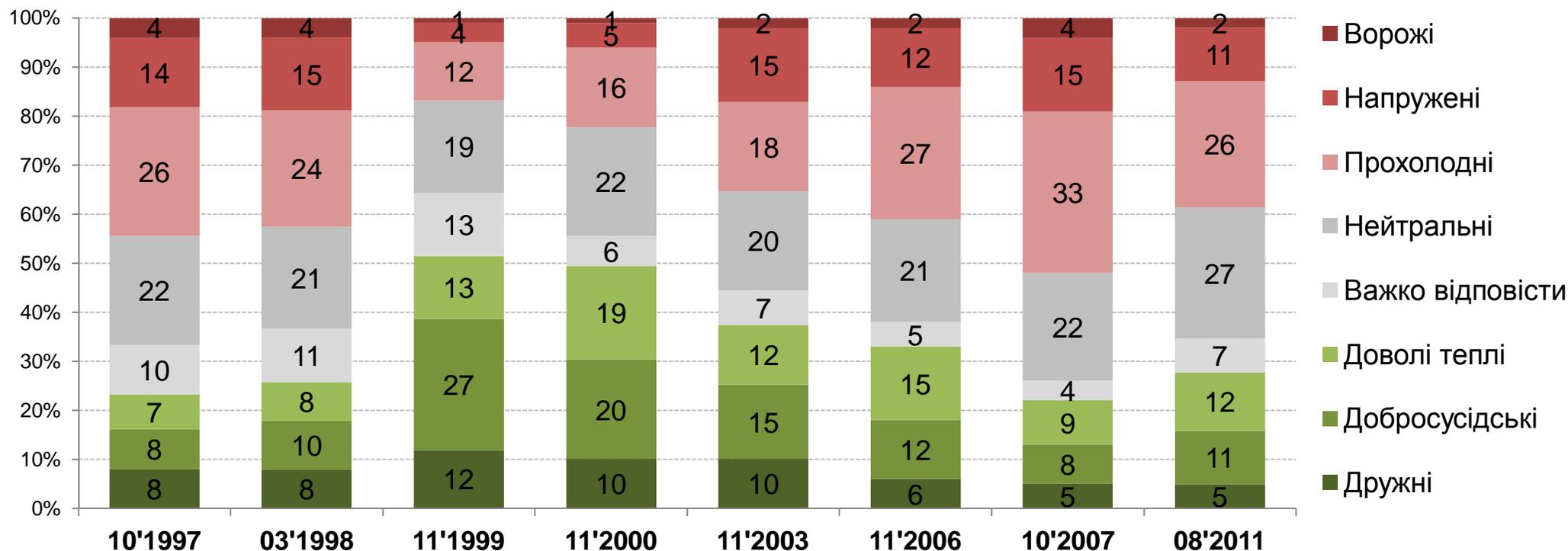

* Дані Левада-Центр (Росія) за серпень 2011

Для довідки: Динаміка оцінок україно-російських відносин в Росії

Якби Ви оцінили нинішні стосунки між Україною та Росією? Дані Левада-Центр (Росія)

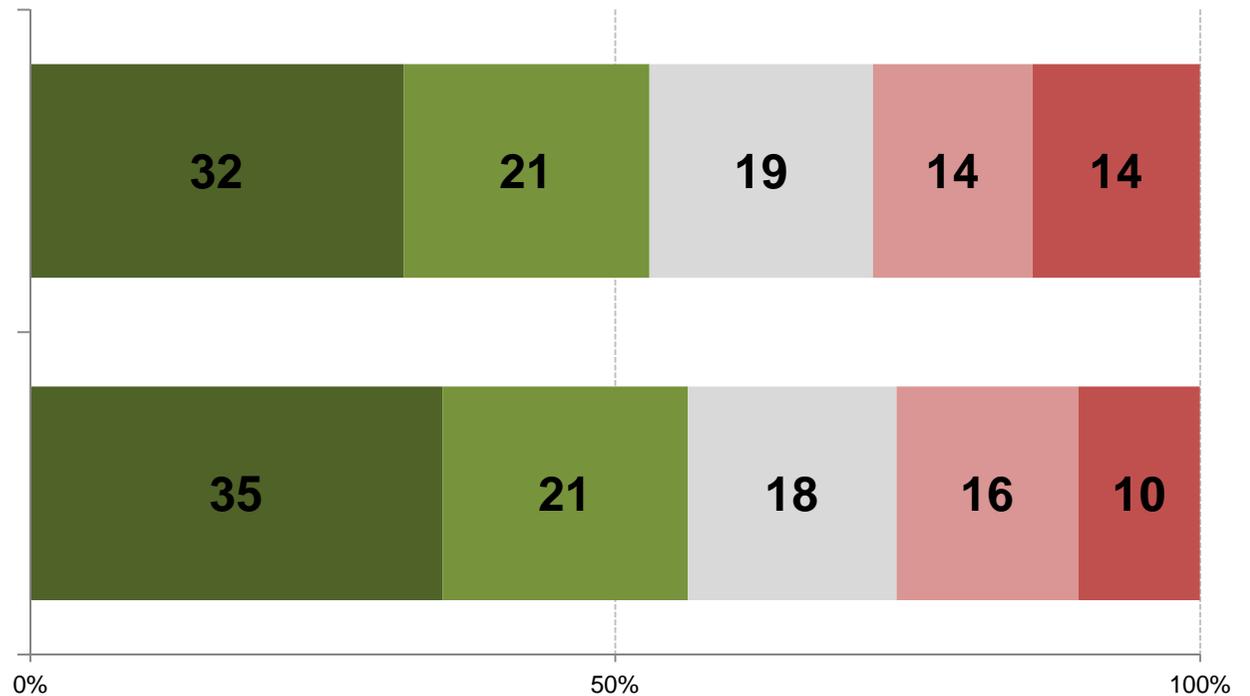
Митний союз чи Зона вільної торгівлі з ЄС?

■ Підтримка Митного союзу та Зони вільної торгівлі з ЄС

Чи підтримуєте Ви ...?

■ Однозначно так ■ Скоріше так ■ Важко відповісти ■ Скоріше ні ■ Однозначно ні

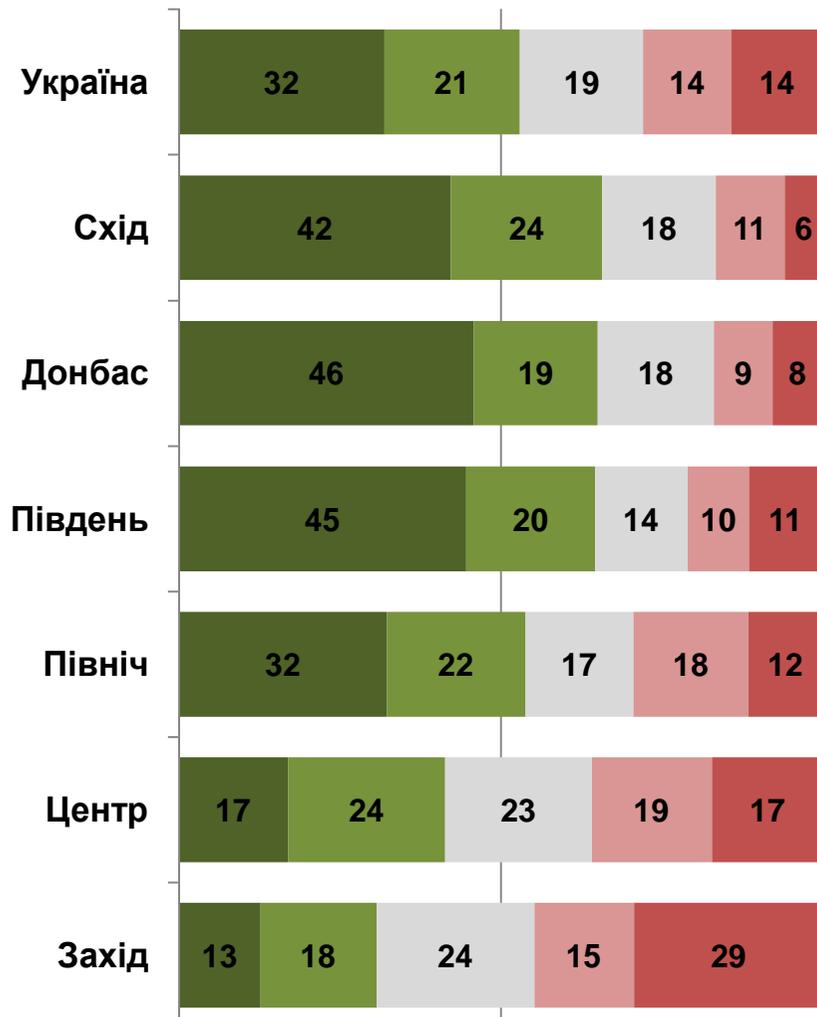
Вступ України до **Митного союзу** з Росією, Білоруссю та Казахстаном?

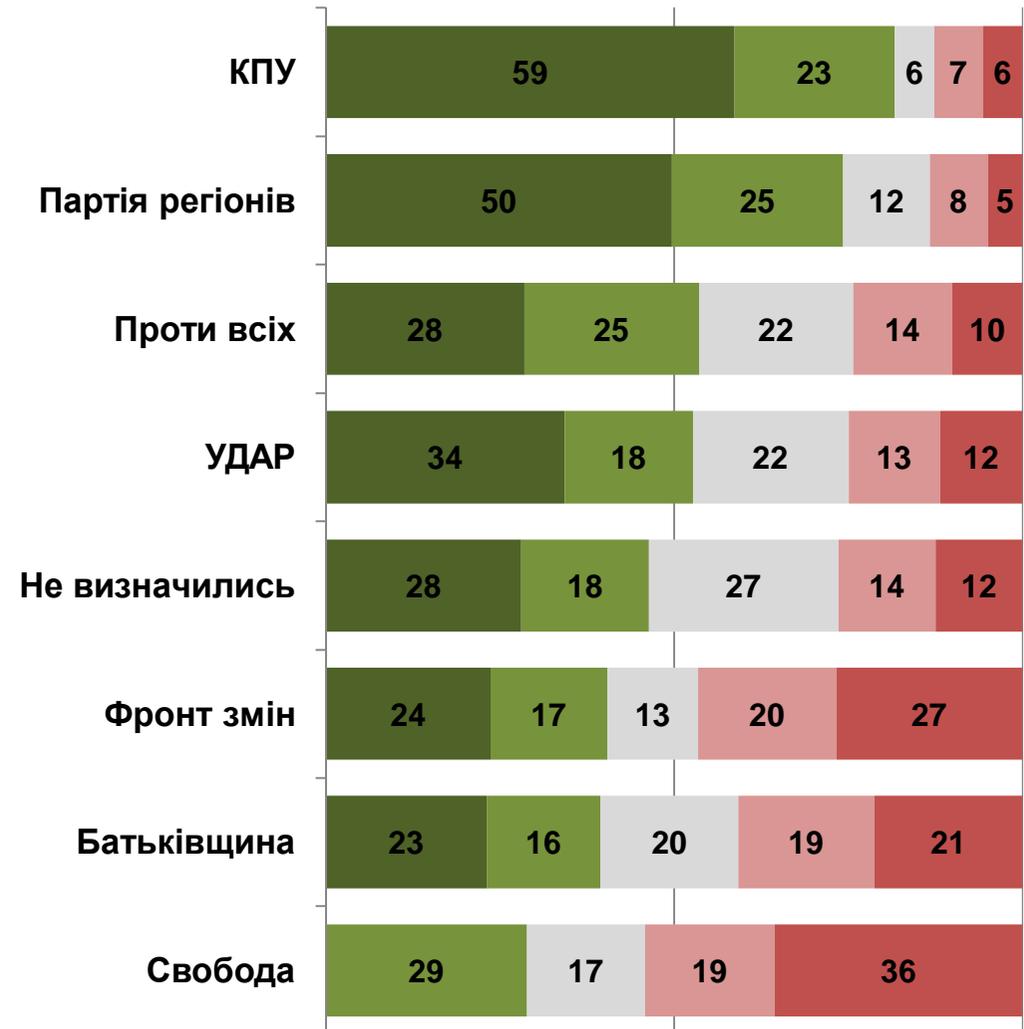
Підтримка вступу України до Митного союзу

■ Однозначно так
 ■ Скоріше так
 ■ Важко відповісти
 ■ Скоріше ні
 ■ Однозначно ні

Регіони

Політичні симпатії

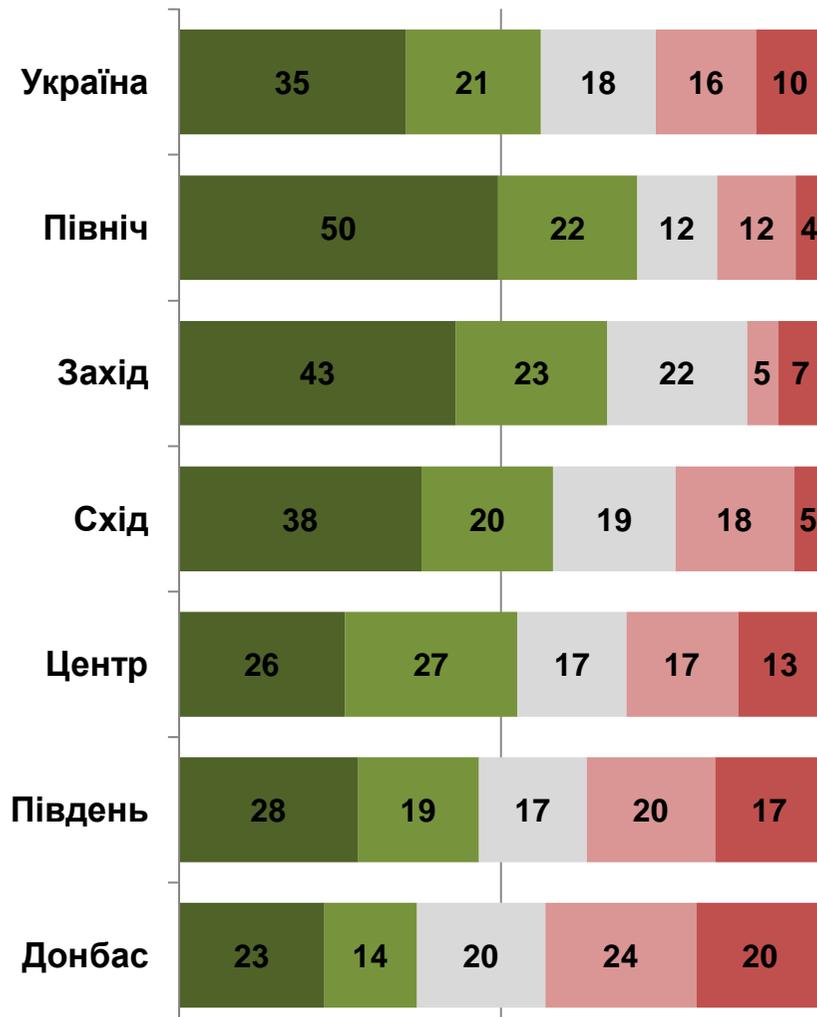

Підтримка підписання Угоди про Зону вільної торгівлі з ЄС

■ Однозначно так
 ■ Скоріше так
 ■ Важко відповісти
 ■ Скоріше ні
 ■ Однозначно ні

Регіони

Політичні симпатії

Одночасно підтримують Митний союз і Угоду з ЄС

Одночасно **ПІДТРИМУЮТЬ** вступ до Митного союзу і Угоду з ЄС

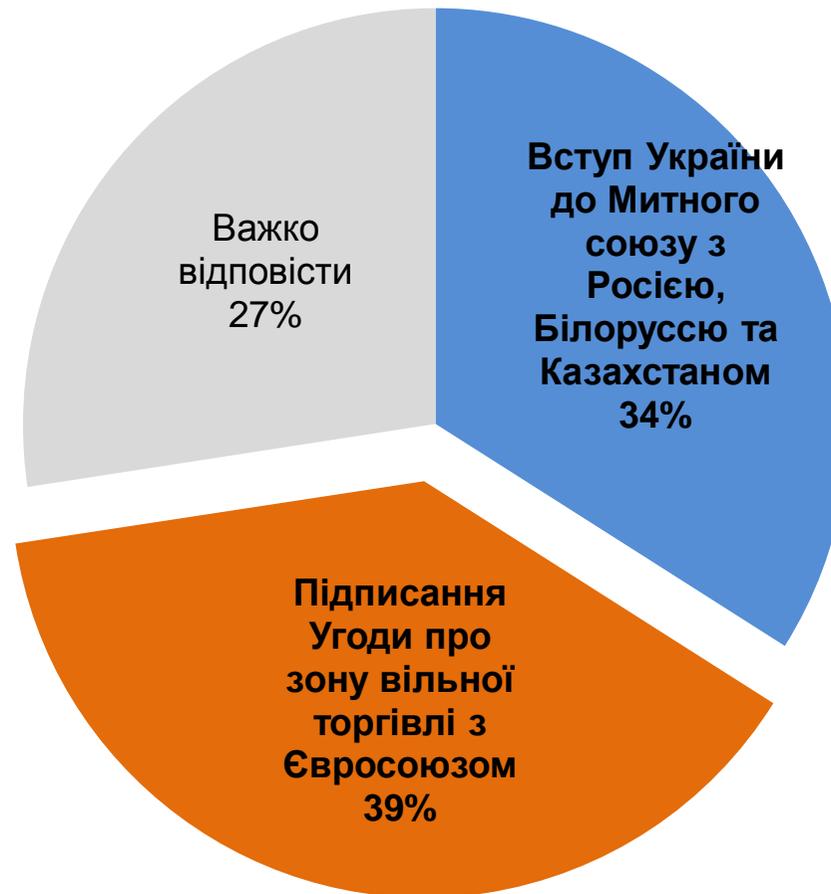

Одночасно **НЕ ПІДТРИМУЮТЬ** вступ до Митного союзу і Угоду з ЄС

■ Митний союз чи Зона вільної торгівлі з ЄС

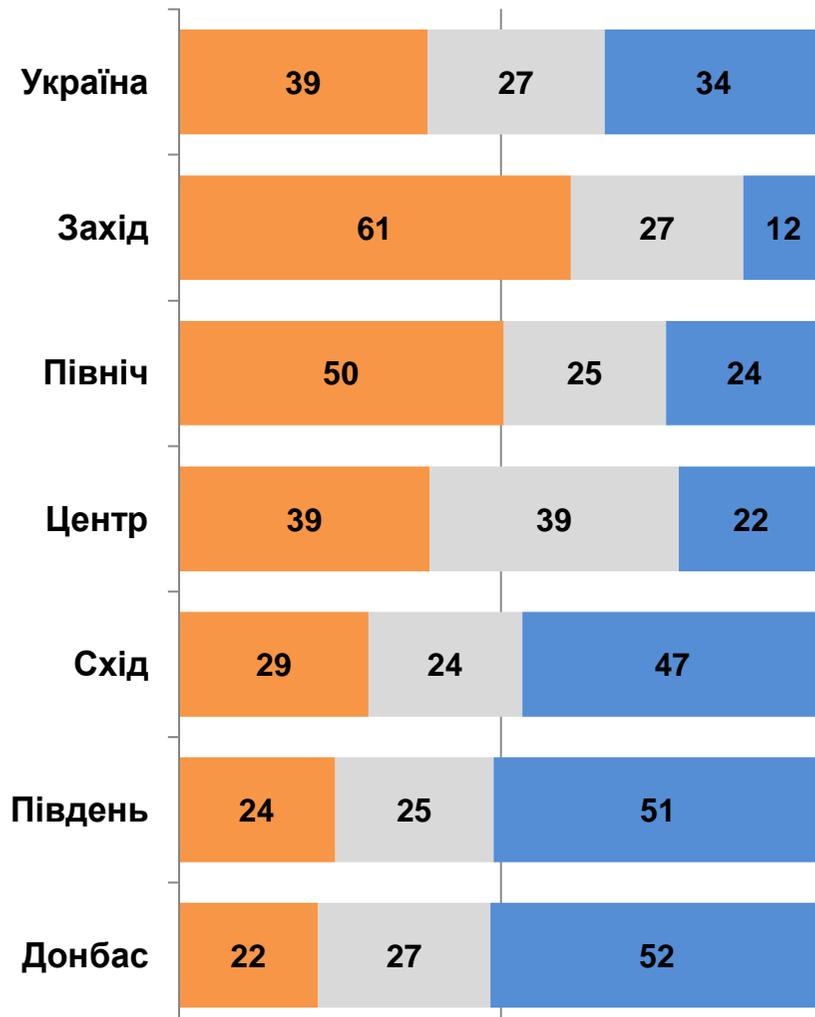
Що, на Вашу думку, більш вигідне для України ...?

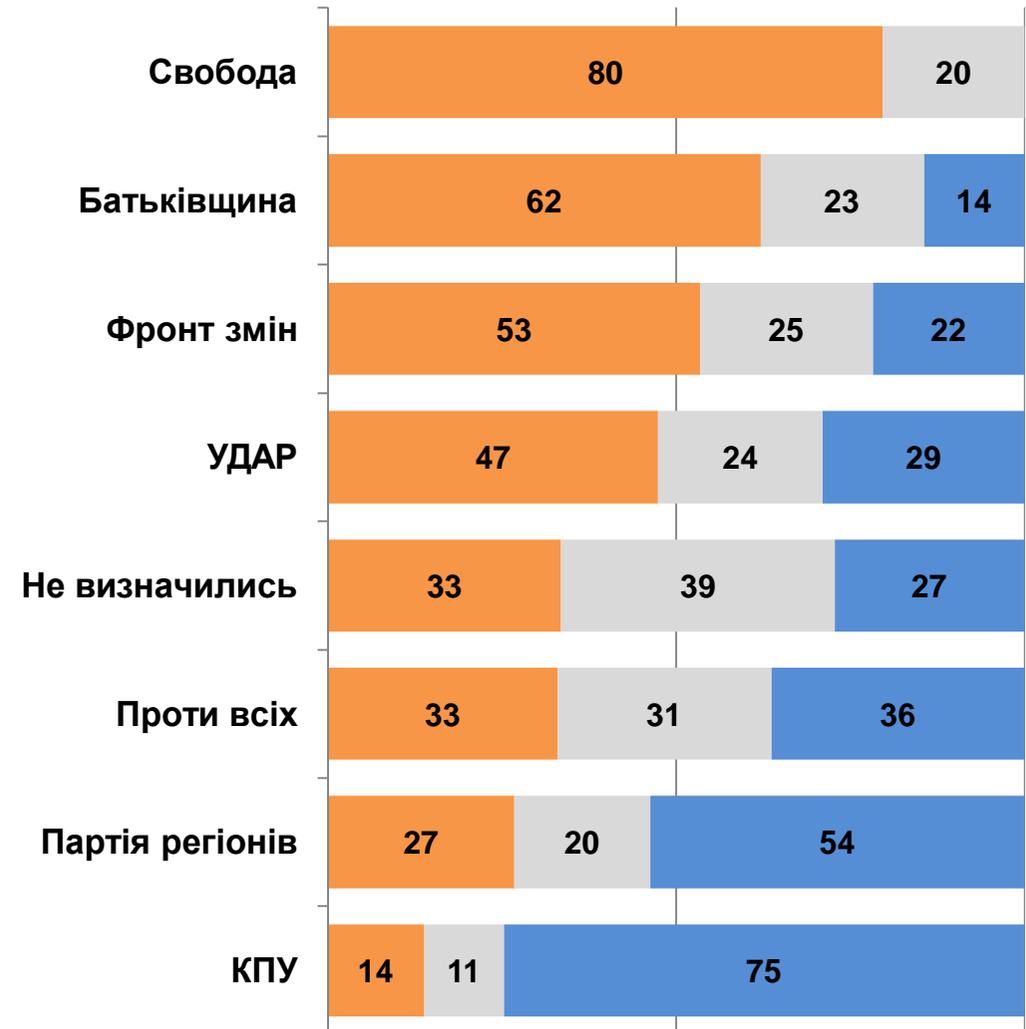
Митний союз чи Зона вільної торгівлі з ЄС?

■ Підписання Угоди про зону вільної торгівлі з ЄС
 ■ Важко відповісти
 ■ Вступ України до Митного союзу

Регіони

Політичні симпатії

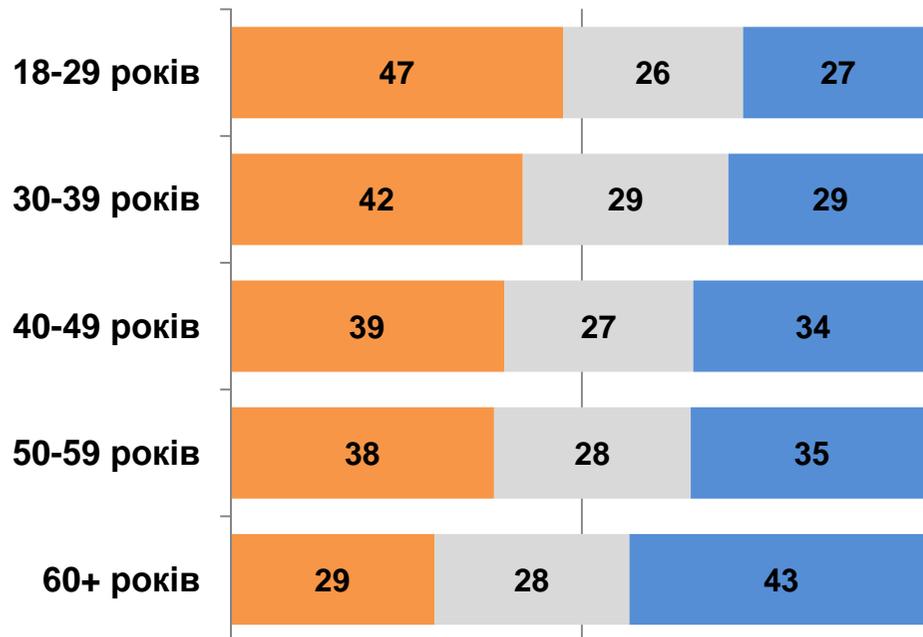
Митний союз чи Зона вільної торгівлі з ЄС?

■ Підписання Угоди про зону вільної торгівлі з ЄС

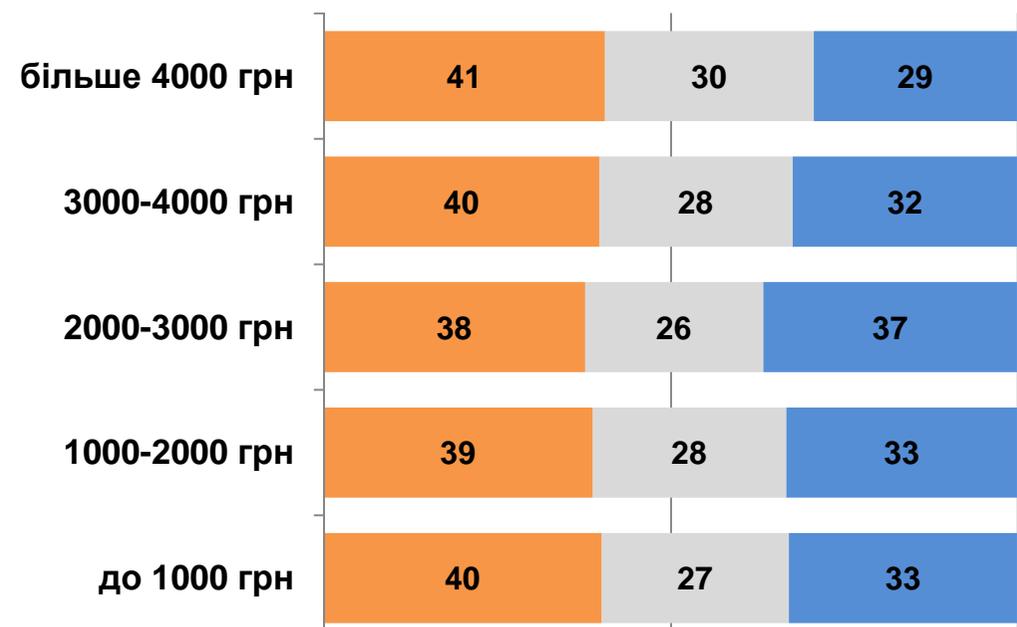
■ Важко відповісти

■ Вступ України до Митного союзу

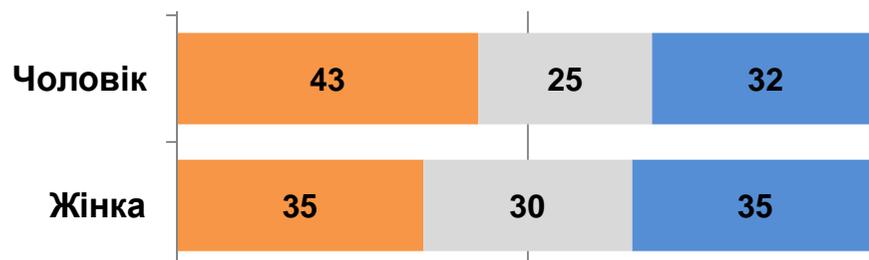
Вік

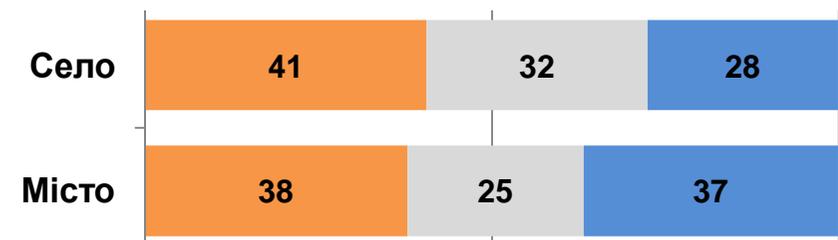
Доходи, грн.

Стать

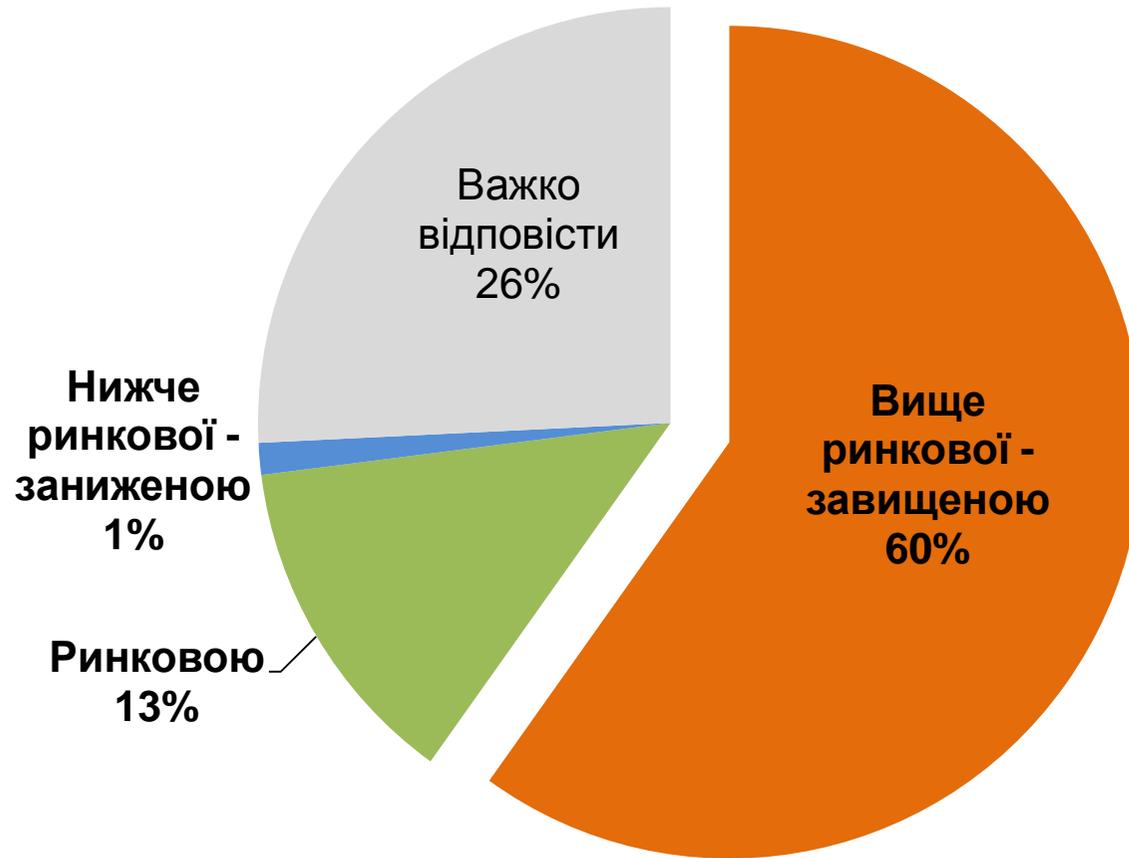
Тип поселення

Газові питання

■ **Справедливість ціни на газ для України**

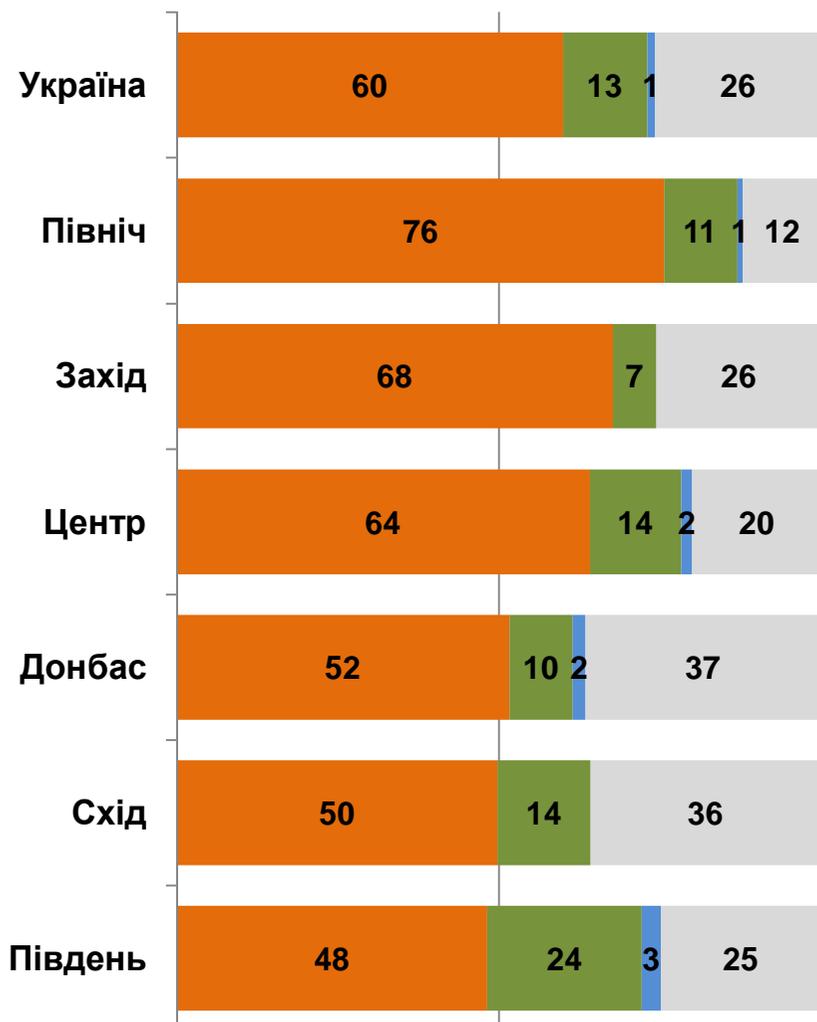
Як Ви вважаєте, Україна платить Росії за газ по ціні, яка є ...

Справедливість ціни на газ для України

■ Вище ринкової - завищеною
 ■ Ринковою
 ■ Нижче ринкової - заниженою
 ■ Важко відповісти

Регіони

Політичні симпатії

Умови ведення переговорів

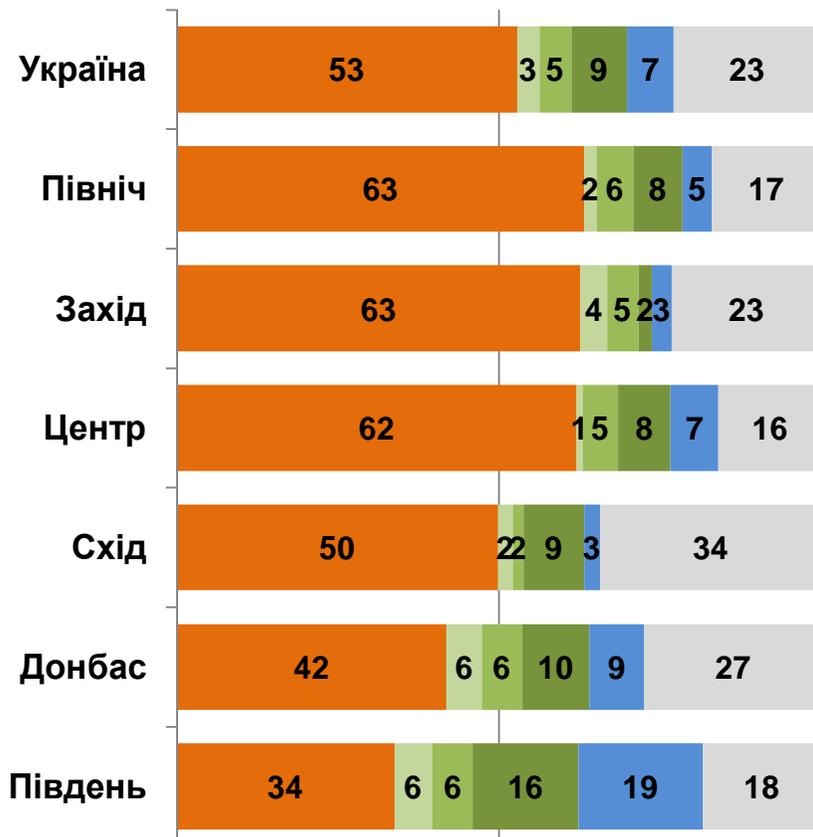
Як Україна повинна вчинити у питаннях переговорів з Росією щодо постачання газу ...

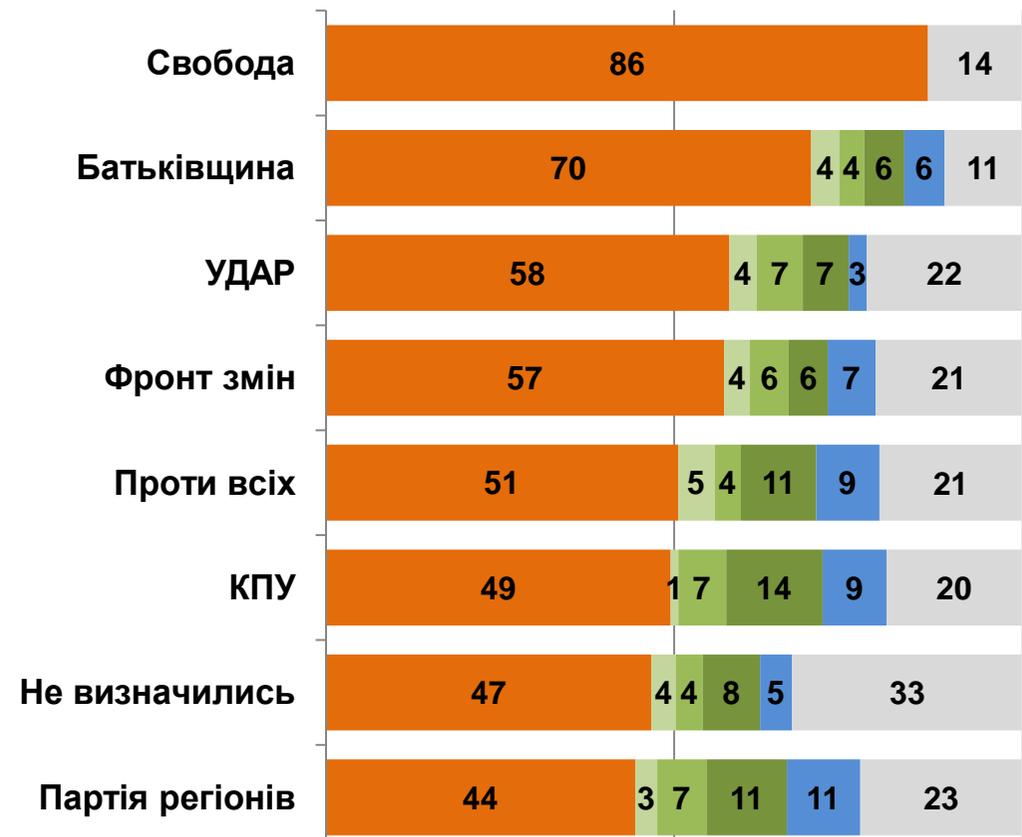
Умови ведення переговорів

- Добитися знижки на газ без будь-яких поступок
- Добитися знижки на газ в обмін на продаж Росії ГТС
- Добитися знижки на газ в обмін на злиття Нафтогазу та Газпрому
- Добитися знижки на газ в обмін на вступ до Митного союзу
- Нічого не вимагати – виконувати контракт 2009 року
- Важко відповісти

Регіони

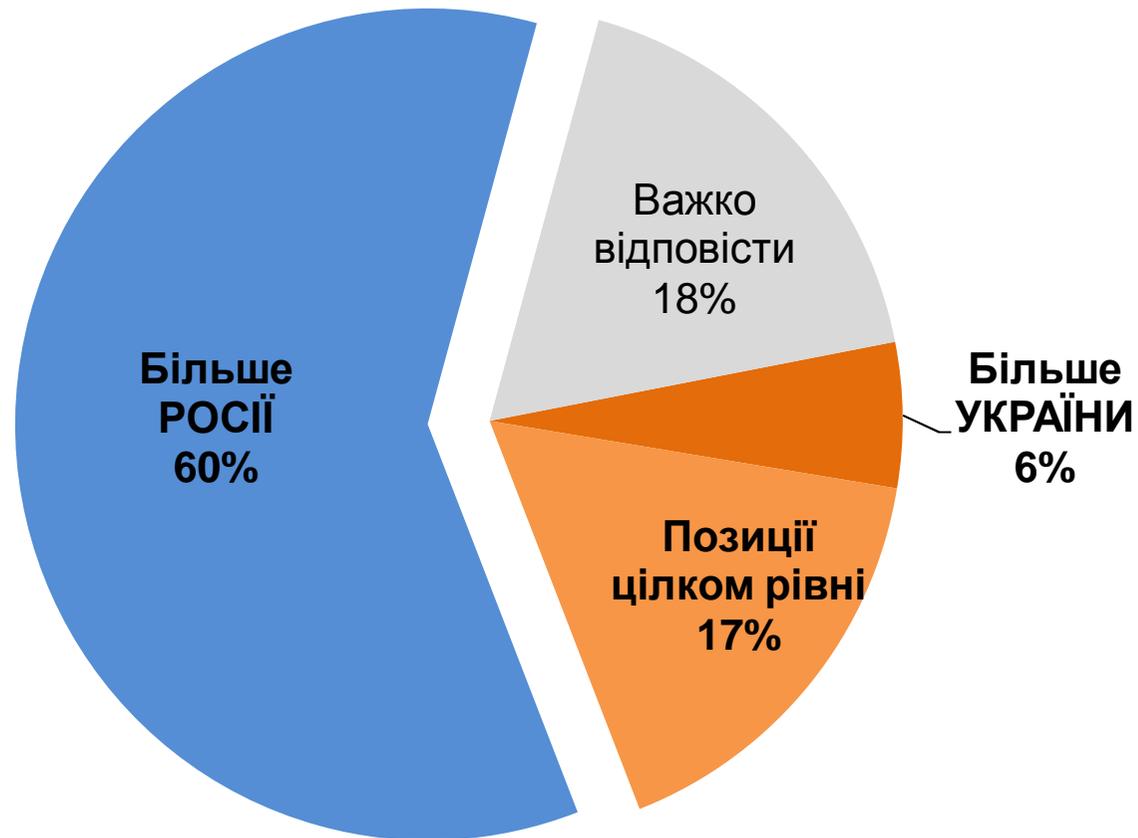

Політичні симпатії

■ **Позиції сторін на переговорах**

Позиції якої зі сторін, на Вашу думку, у переговорах з газових питань виглядають наразі сильнішими?

Позиції сторін на переговорах

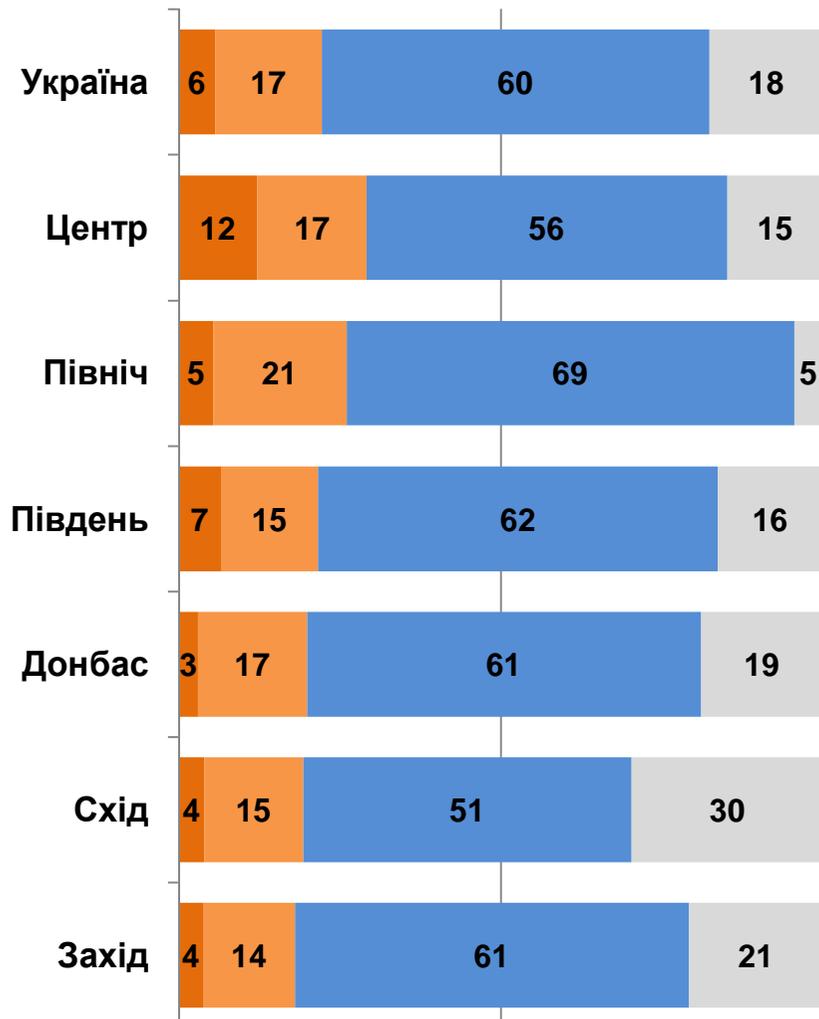
■ Більше УКРАЇНИ

■ Позиції цілком рівні

■ Більше РОСІЇ

■ Важко відповісти

Регіони

Політичні симпатії

■ Віра в успішність переговорів

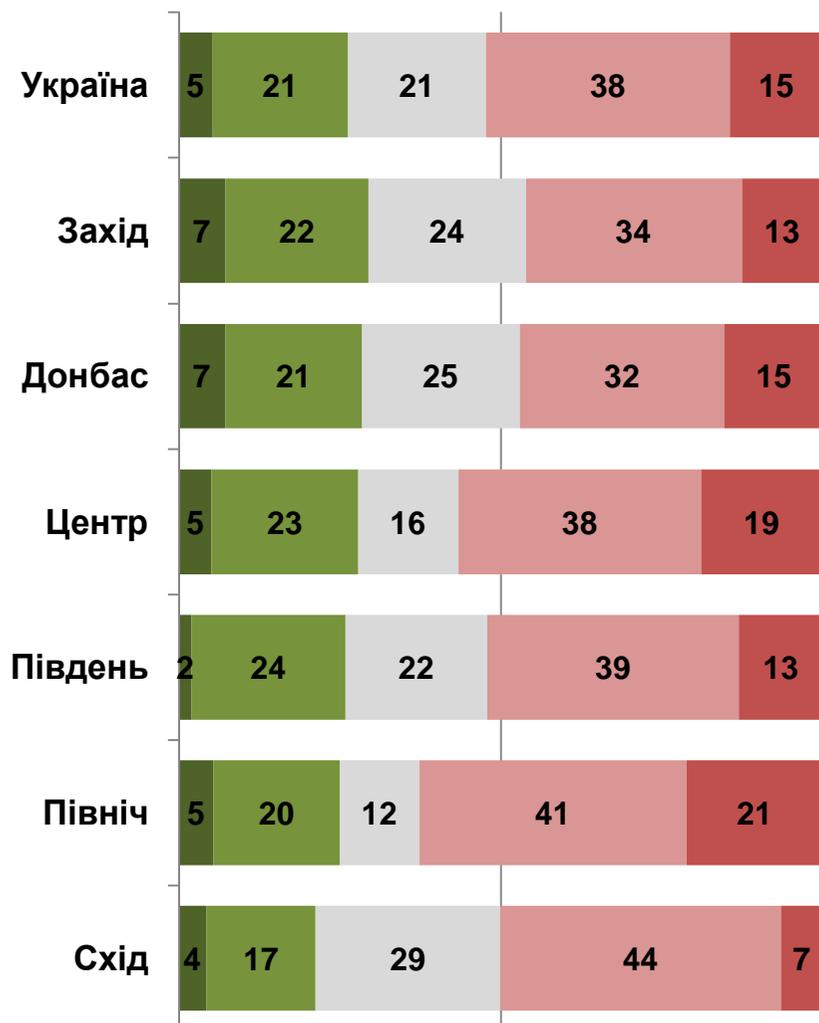
Чи вірите Ви в те, що Україна зможе найближчим часом переконати Росію знизити ціну на газ?

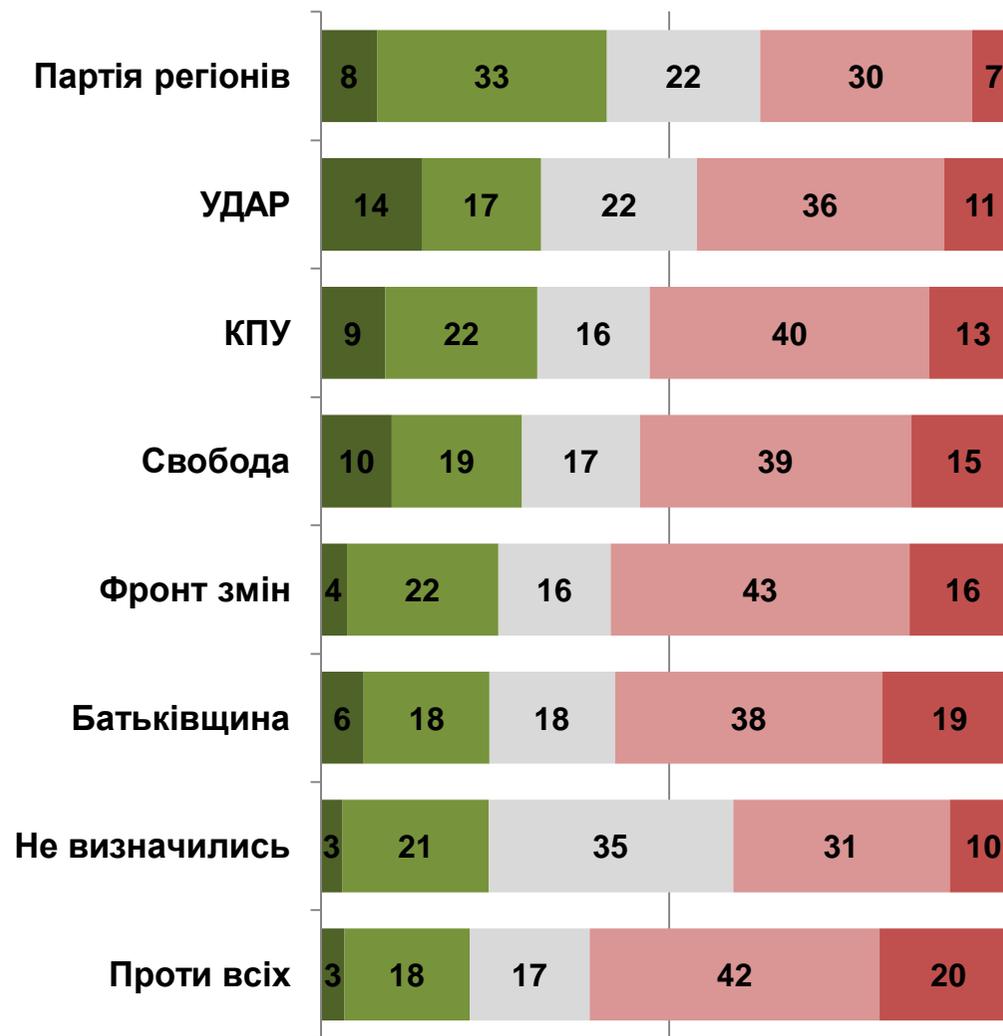
Віра в успішність переговорів

■ Однозначно так
 ■ Скоріше так
 ■ Важко відповісти
 ■ Скоріше ні
 ■ Однозначно ні

Регіони

Політичні симпатії

Дії України у випадку відмови Росії знижувати ціну на газ

Дії України у випадку відмови Росії знижувати ціну на газ

Як повинна діяти Україна, якщо Росія відмовиться знижувати ціну на газ?
ДОВІЛЬНА КІЛЬКІСТЬ

Дії України у випадку відмови Росії знижувати ціну на газ

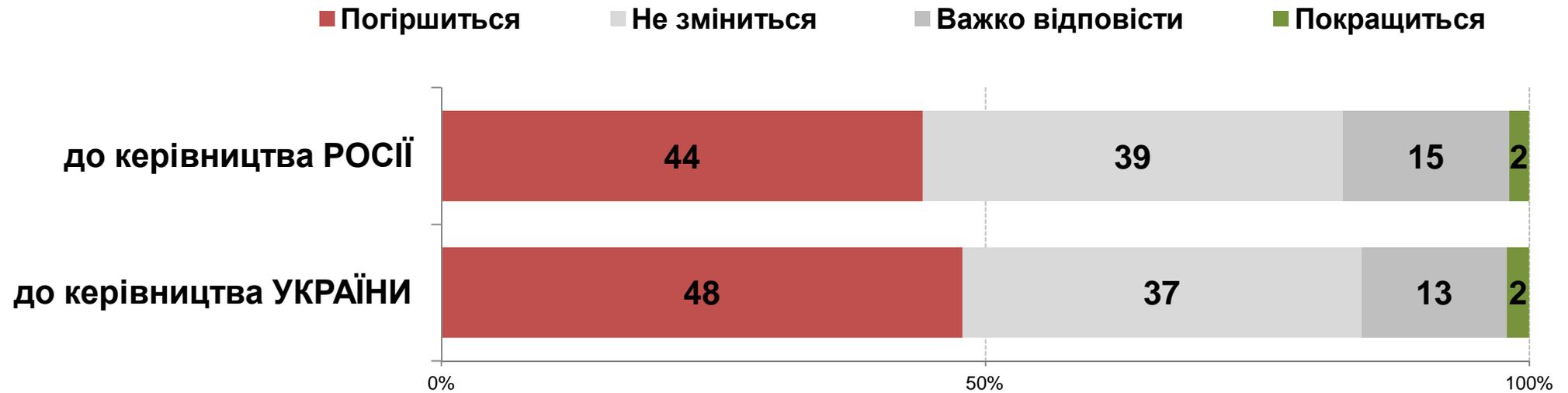
Як повинна діяти Україна, якщо Росія відмовиться знижувати ціну на газ?
ДОВІЛЬНА КІЛЬКІСТЬ

	Загалом	Захід	Північ	Центр	Схід	Південь	Донбас
Розробляти власні поклади газу, у т.ч. сланцевого	44	35	52	40	38	53	46
Шукати інших постачальників газу	37	39	38	37	35	34	40
Перейти на альтернативні види енергії	32	25	39	38	29	34	28
Підвищити ціну на транзит російського газу в Європу	31	32	31	48	30	23	22
Стимулювати економне енергоспоживання пром. споживачами	26	19	28	36	18	31	26
Збільшити орендну плату за перебування РФ в Криму	23	29	26	34	15	17	15
Стимулювати економне енергоспоживання населенням	21	16	25	25	15	25	17
Залучити до переговорів Європу	20	28	27	23	12	15	12
Скоротити термін перебування російського флоту в Криму	15	22	16	22	9	12	6
Скасувати газову угоду з Росією у міжнародних судах	12	16	15	14	10	12	5
Обмежити ввезення російських товарів в Україну	9	13	8	9	8	8	5
Відмовитися від надання російській мові статусу державної	7	16	6	9	4	1	1
Активізувати співробітництво з НАТО	5	9	3	9	1	5	1
Оголосити про вихід зі складу СНД	4	6	3	4	5	4	1
Інше	2	1	7	0	1	1	3
Важко відповісти	12	14	6	3	14	21	10

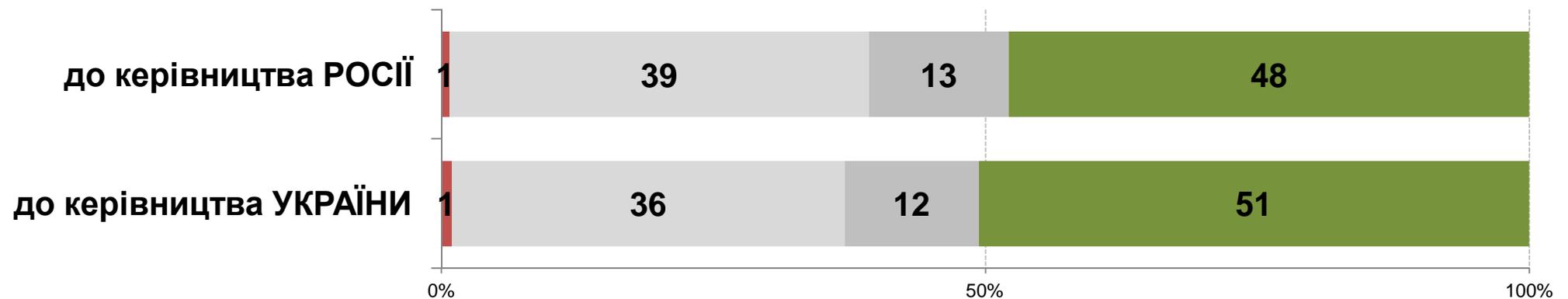
Зміна ставлення до керівництва країн за результатами переговорів

Зміна ставлення до керівництва країн за результатами переговорів

Як зміниться Ваше ставлення до керівництва країн, якщо в результаті переговорів ціна на російський газ ЗРОСТЕ?

Як зміниться Ваше ставлення до керівництва країн, якщо в результаті переговорів ціна на російський газ БУДЕ ЗНИЖЕНА?

Зміна ставлення якщо ціну на газ для України БУДЕ ЗНИЖЕНА

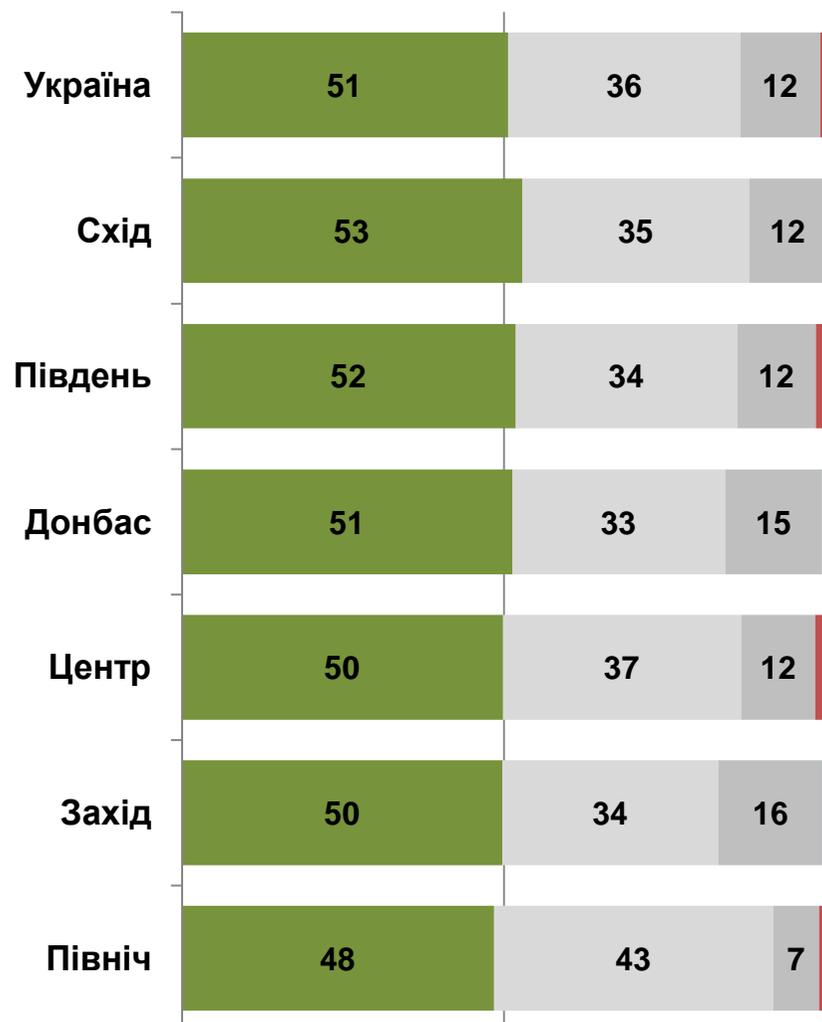
■ Покращиться

■ Не зміниться

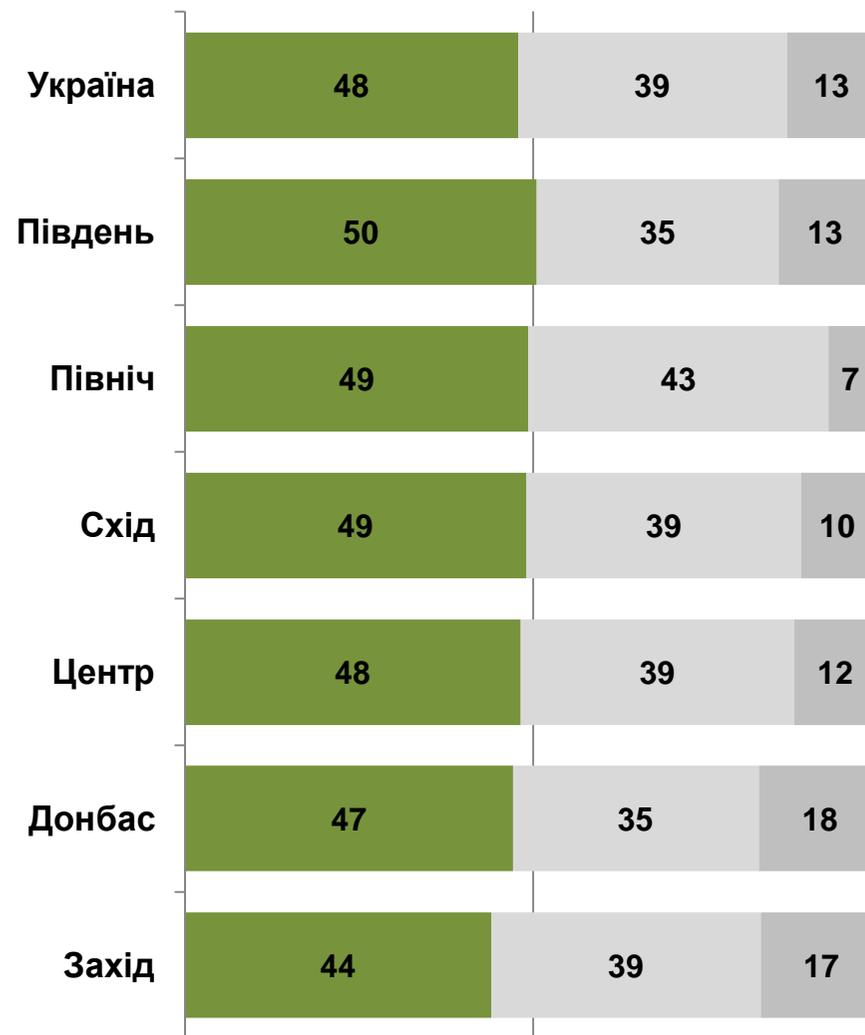
■ Важко відповісти

■ Погіршиться

До керівництва УКРАЇНИ

До керівництва РОСІЇ

Зміна ставлення якщо ціна на газ для України ЗРОСТЕ

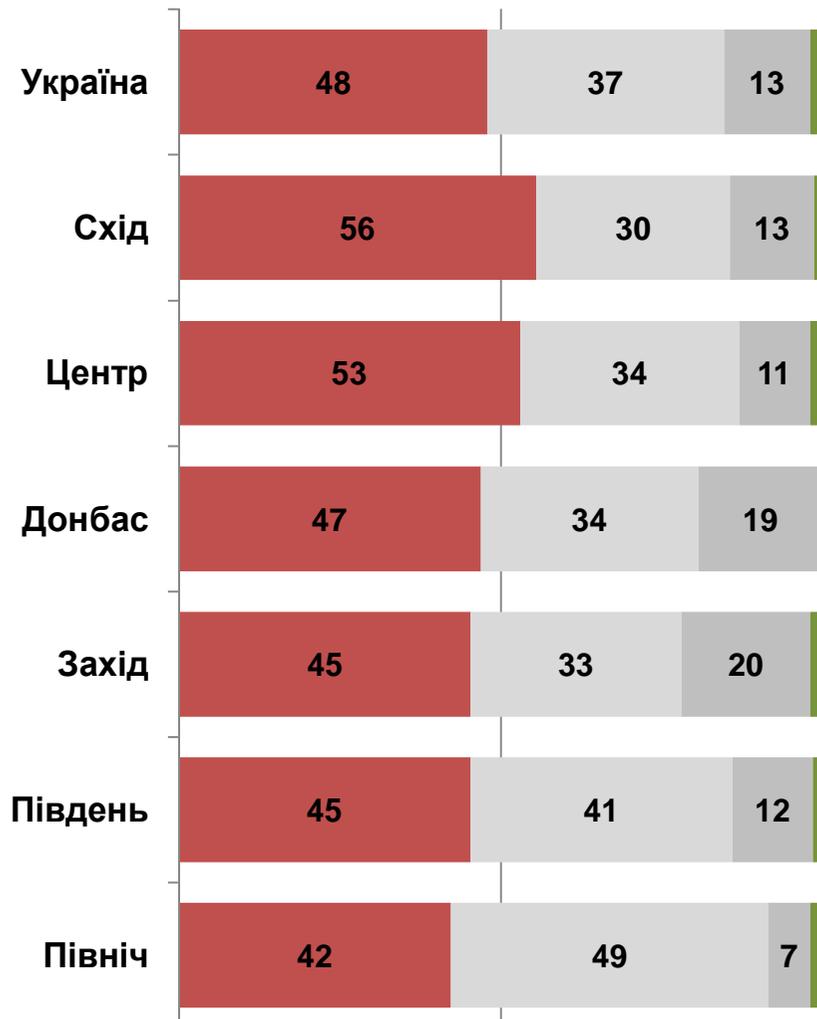
■ Погіршиться

■ Не зміниться

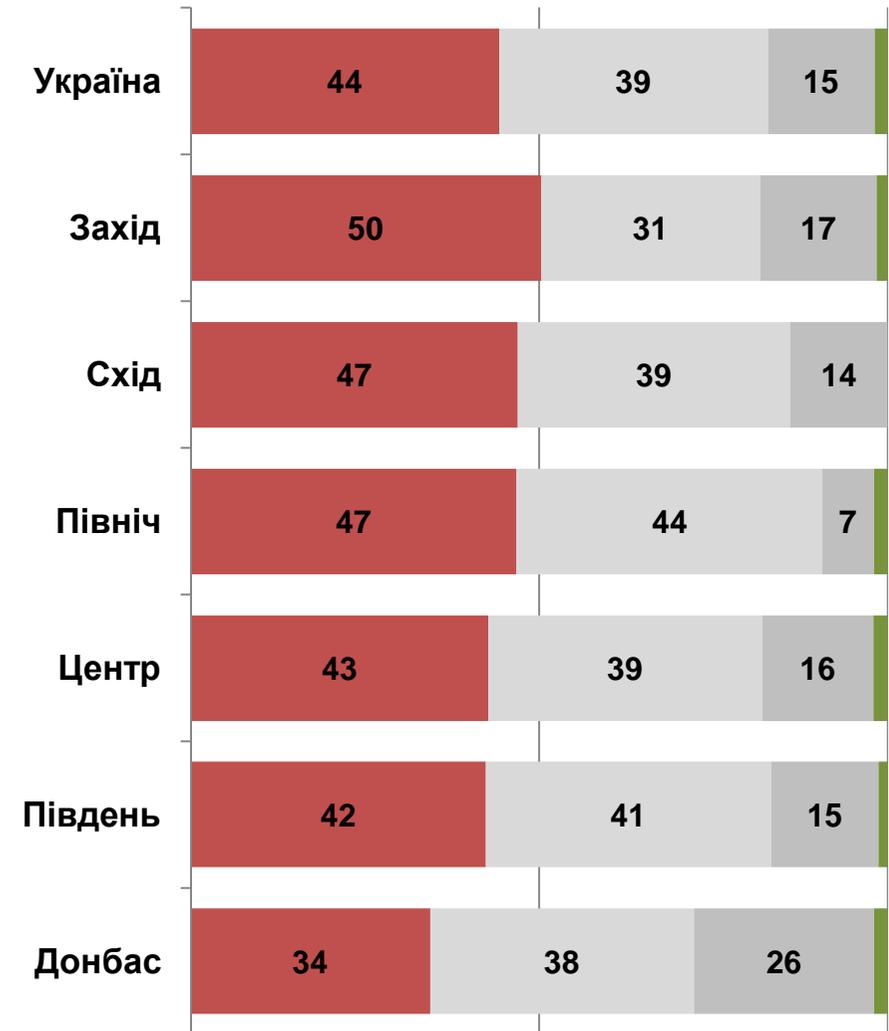
■ Важко відповісти

■ Покращиться

До керівництва УКРАЇНИ

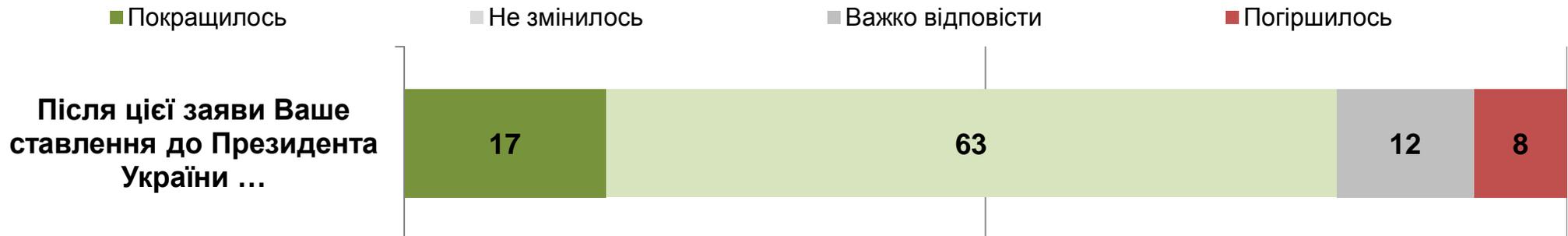
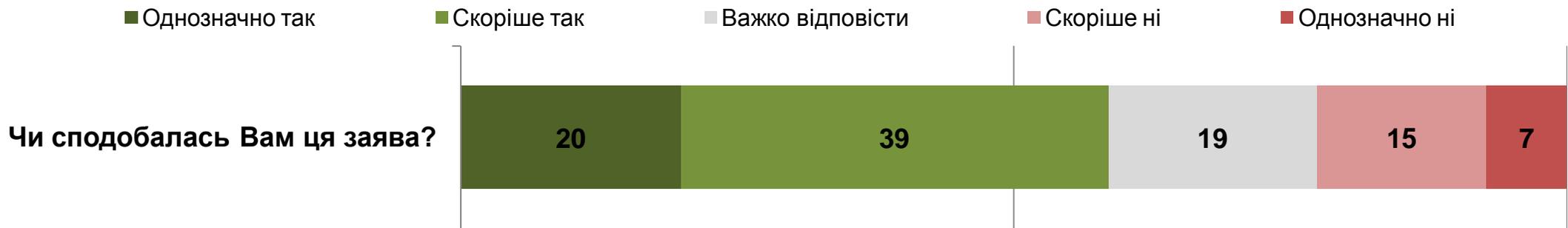
До керівництва РОСІЇ

Ставлення до заяви Президента України

Ставлення до заяви Президента України

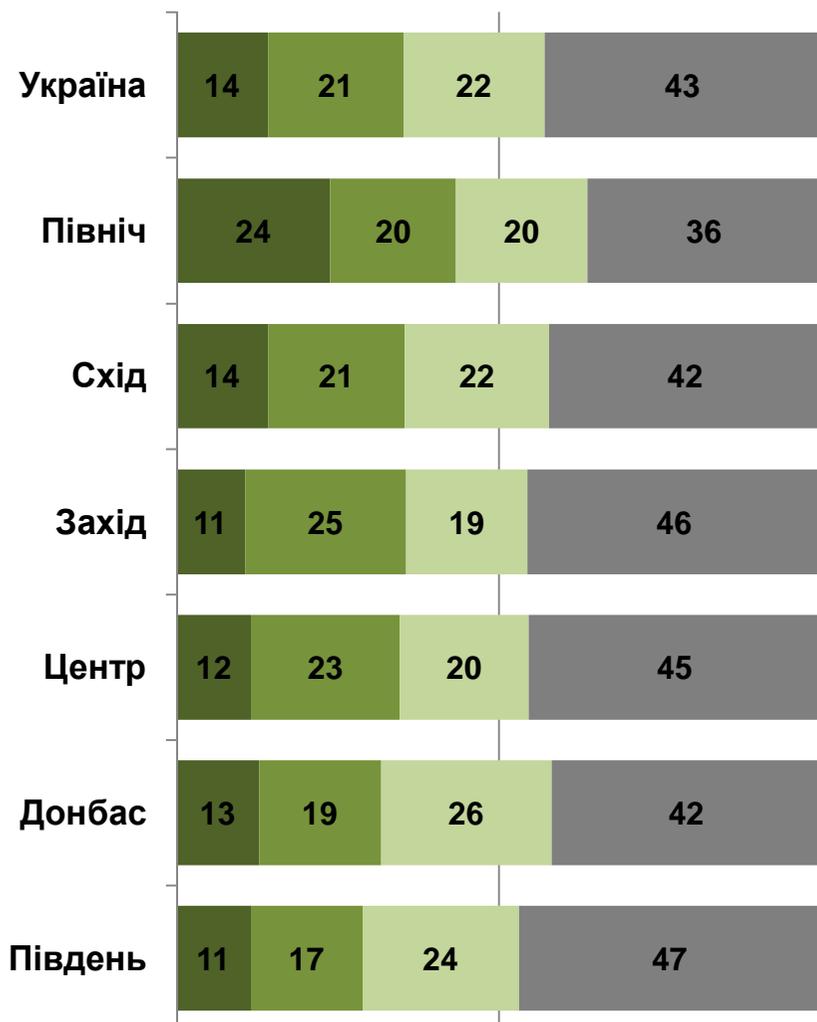
3-го вересня 2011 року Президент України В.Янукович заявив, що «Будь-який тиск в газових переговорах з Росією є принизливий. І ми не дозволимо, щоб так з нами говорили...Спочатку загнали нас у кут, потім почали диктувати умови. Це принижує сьогодні державу, і я не можу цього допустити»

Поінформованість про заяву В.Януковича від 3 вересня

■ Добре поінформований
 ■ Знаю про це в загальних рисах
 ■ Щось чув і зовсім мало
 ■ Нічого не знаю про це

Регіони

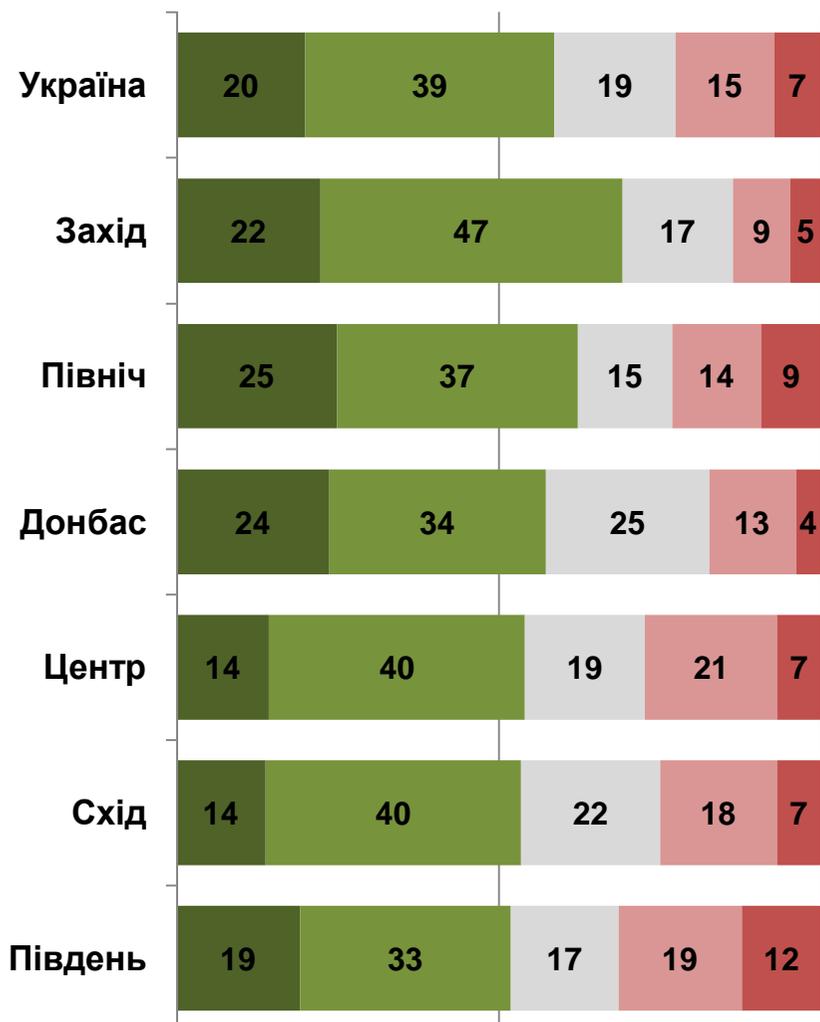
Політичні симпатії

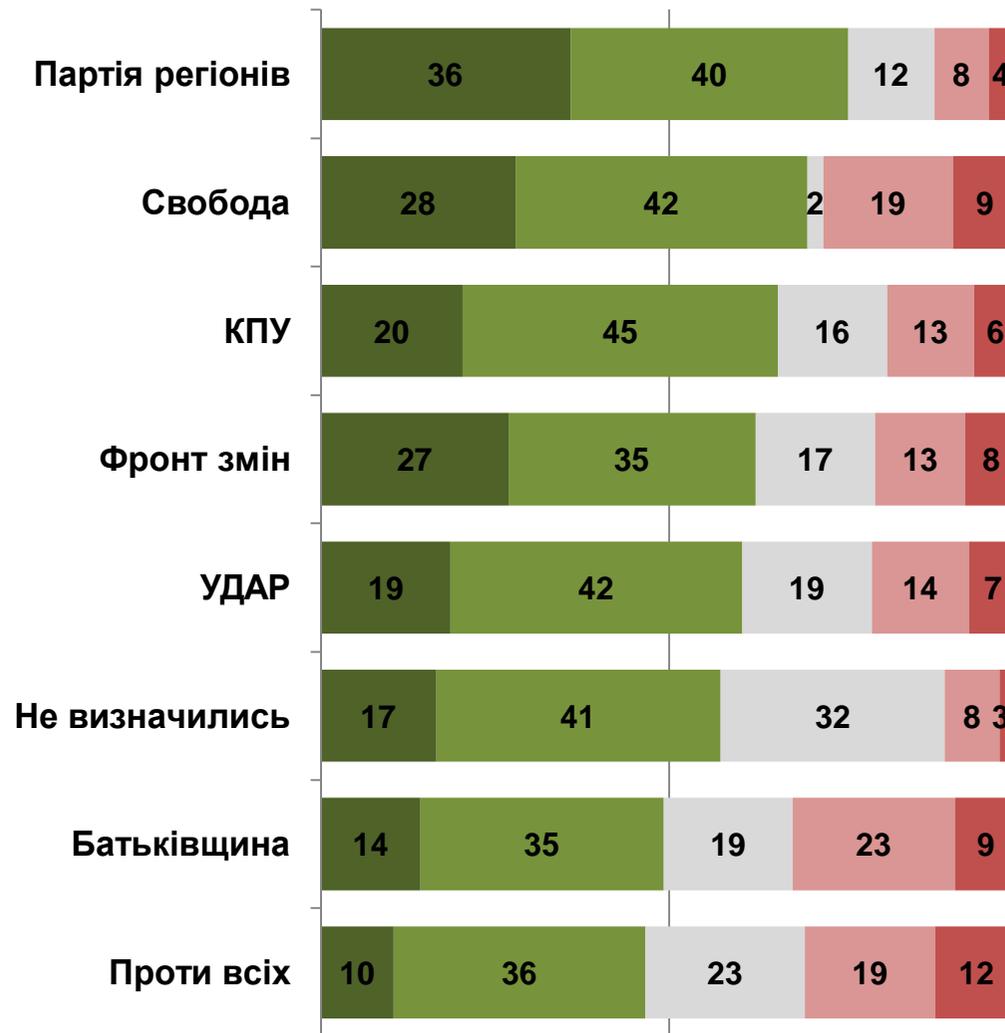
Позитивне сприйняття заяви В.Януковича від 3 вересня

■ Однозначно так
 ■ Скоріше так
 ■ Важко відповісти
 ■ Скоріше ні
 ■ Однозначно ні

Регіони

Політичні симпатії

Зміна ставлення до В.Януковича після заяви від 3 вересня

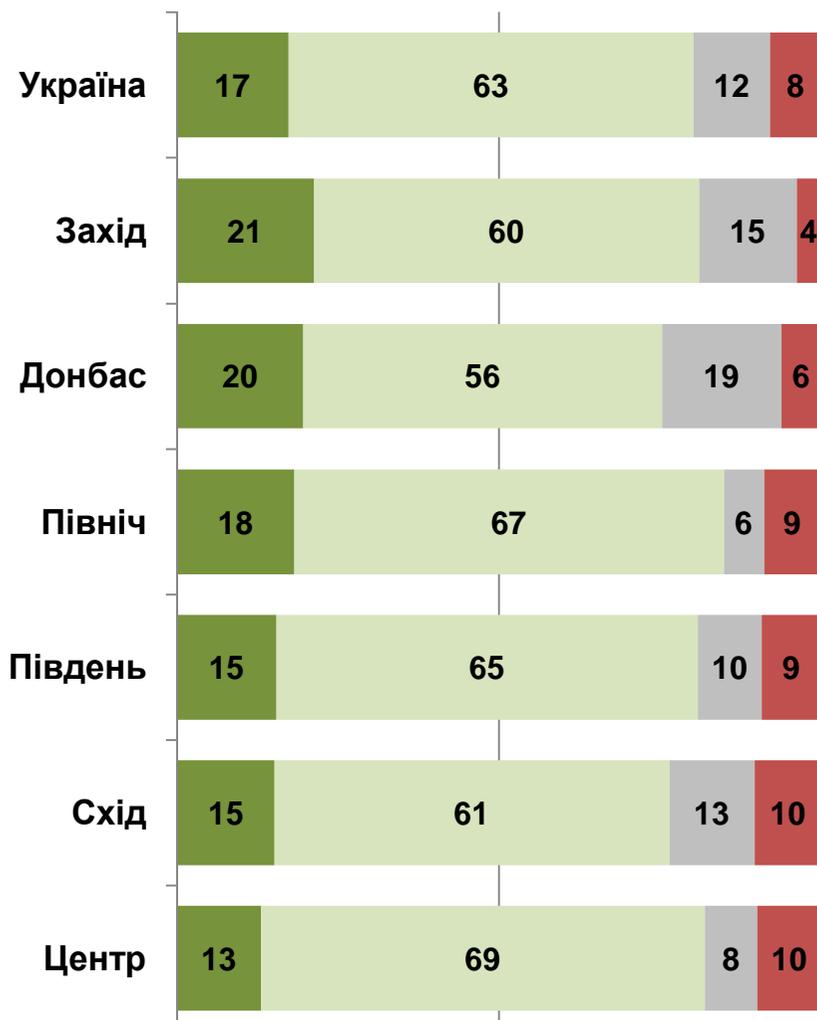
■ Покрацилось

■ Не змінилось

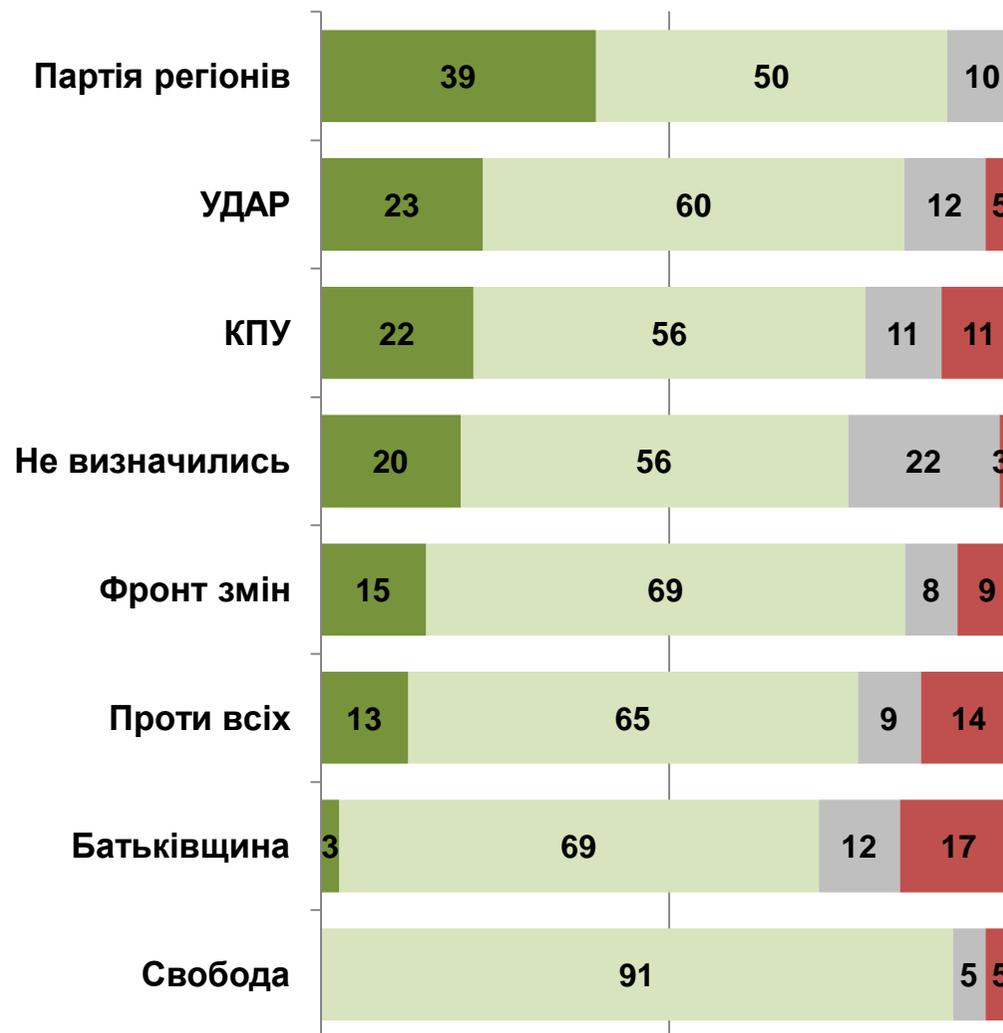
■ Важко відповісти

■ Погіршилось

Регіони

Політичні симпатії

Соціологічна група «Рейтинг» спеціалізується на проведенні різних соціологічних досліджень із дотриманням усіх міжнародних стандартів, затверджених кодексами ESOMAR та WAPOR.

Зокрема, на постійній основі здійснює загальнонаціональні та регіональні політичні, тематичні, маркетингові та медіа дослідження.

тел.: +380 (44) 353-99-07
тел.: +380 (32) 253-68-87
info@ratinggroup.com.ua
www.ratinggroup.com.ua

Всі права на матеріал належать соціологічній групі «Рейтинг» © 2007-2011